

FESTIVAL TOLERANCIJE - FESTIVAL ŽIDOVSKOG FILMA ZAGREB

EDUKACIJSKA JUTRA

Edukacijska jutra

Udruga građana „Festival suvremenog židovskog filma Zagreb“ neprofitna je nevladina udruga koja svoje djelovanje već dugi niz godina usmjerava prema ponudi kvalitetnih kulturnih i obrazovnih programa te se tako nastoji približiti velikom broju korisnika. Želja nam je postati vodećom platformom za prenošenje iskustava iz prošlosti uz pomoć vrijednosti suvremenog stvaralaštva, čiju poruku sudionici u programima prepoznaju i prenose na okolinu. Intencija nam je biti pozitivnim primjerom s inicijativom da jedna manjinska grupa promiče prava drugih. Aktivno razvijamo civilni dijalog i izvaninstitucionalno obrazovanje, u prvom redu mladih, o toleranciji i prihvaćanju različitosti kao fundamentalnom pokretaču zdravog društva i to kroz nedvosmisleno ukazivanje na učestale pojave manipulacija nacističkom ideologijom u svrhu promicanja jedinstva u znaku lažnog domoljublja i veličanja nacije. Uvjereni smo

da je moguće boriti se protiv govora mržnje i predrasuda, radeći na tome da se svaki takav incident jasno i pravovremeno osudi od strane javnosti i nadležnih institucija. Kroz programske aktivnosti radimo na sprečavanju diskriminacije, rasizma, homofobije, ksenofobije i općenito kršenja prava manjinskih skupina, težeći ka razvijenom društvu u kojem većina ne percipira manjinu kao prijetnju vlastitome identitetu. Najzapaženija te najopsežnija aktivnost Udruge ostvarena je kroz Festival tolerancije koji se održava u Hrvatskoj u gradovima Zagrebu i Rijeci te regionalno u Bosni i Hercegovini u Sarajevu i Tuzli. Regionalni interes za ovakvim programom konstantno raste te smo za ovu godinu dobili i poziv iz Republike Crne Gore, Srbije i Makedonije za održavanjem programa i u tim sredinama.

Ono što naše sadržaje čini jedinstvenim u svijetu jest posvećenost temi holokausta te edukacija svih naraštaja, a posebno

djece školske dobi, kroz različita predavanja i radionice. Vjerujući u podizanje svijesti o toleranciji kroz permanentno prosvjeđivanje te uvidjevši značaj posebne brige o mladima kao najznačajnijeg segmenta u razvoju demokratskoga društva, Festival je ustanovio obrazovni program pod nazivom Edukacijska jutra. Riječ je o programu kojim se želi mladima govoriti o strahotama holokausta kako bi iz te tragične epizode svjetske povijesti naučili više o prihvaćanju različitosti i pristupanju svakom čovjeku kao pojedincu vrijednom poštovanja.

Provode se dvije vrste programa – za učenike sedmih i osmih razreda osnovnih škola te prvih razreda srednjih škola program vodi predsjednik Festivala tolerancije, preživjeli holokausta, suosnivač USC Shoah Fundacije u Los Angelesu te dobitnik dvostruke nagrade Oscar za filmove „Schindlerova lista“ i „Gladijator“ Branko Lustig. Drugi model predavanja za preostale učenike srednjih škola, studente i širu javnost provode renomirani inozemni predavači koji se u svom djelovanju bave edukacijom o holokautu i filmom kao medijem preko kojeg šire najvažniju poruku žrtava holokausta: „Neka se ne zaboravi!“ Poseban naglasak na predavanju stavlja se na promicanje tolerancije, prihvaćanja različitosti i harmoničnog suživota pripadnika različitih nacionalnosti, rasa i religija. Uvođenjem filmskog medija kao

platforme za edukaciju o holokautu, svake godine odabirući igrani ili dokumentarni film visoke umjetničke i edukativne vrijednosti, mladima se na njima razumljiv i kroz medij filma blizak način proširuje saznanje o holokautu te im se otvara platforma za diskusiju koja nakon predavanja učenike i studente potakne na razmišljanje. Iz diskusija sa sudionicima programa, shvatili smo da su do njegova održavanja znali vrlo malo ili gotovo ništa o holokautu, a da nakon filma i predavanja imaju sasvim druge spoznaje. Edukacijska jutra godinama plijene pažnju javnosti i medija te su prepoznata kao jedan od najboljih primjera izvaninstitucionalnog obrazovanja o holokautu i toleranciji od strane meritornih institucija u RH.

Kroz petogodišnji program Edukacijskih jutara prošlo je skoro 10.000 učenika iz 280 škola širom Republike Hrvatske, kao i studenata i profesora koji ovaj program ocjenjuju najvišom mogućom ocjenom. Kroz kulturne i edukativne programe koje održavamo u brojnim gradovima, godišnje prođe i više od 16.000 posjetitelja, a ta brojka iz godine u godinu neprestano raste.

Kratki pregled Edukacijskih jutara 2009. - 2013.

Dosadašnji predavači na Edukacijskim jutrima:

Branko Lustig

Predsjednik Festivala tolerancije i slavni filmski producent. Tijekom svoje dugogodišnje karijere dobio je brojne nagrade (uključujući Oscare i nagrade BAFTA-e za filmove „Schindlerova lista“ i „Gladijator“ te jednog Emmyja), kao i priznanja (počasni doktorat Sveučilišta u Zagrebu, počasni građanin grada Osijeka). Producirao je još čitav niz poznatih filmova, kao što su „Američki gangster“, „Pad crnog jastreba“, „Hannibal“, „Mirotvorac“, „Sofijin izbor“. U zadnje vrijeme bavi se ponajprije edukacijom mladih širom Hrvatske, posebno u sklopu Edukacijskih jutara na kojima je predavač već posljednjih pet godina.

Andreas Maislinger

Osnivač i ravnatelj austrijske Memorijalne službe žrtava holokausta. Austrijski je povjesničar i politički znanstvenik, osnivač Braunaških dana suvremene povijesti, član osnivačkog odbora austro-izraelskog društva „Tirol“, bivši profesor na Sveučilištu u Innsbrucku, Sveučilištu u New Orleansu, Humboldtovom sveučilištu u Berlinu i na Židovskom sveučilištu u Jeruzalemu, koji je 2009. godine, zajedno s gospodinom Lustigom, dobio Nagradu za životno postignuće na godišnjoj večeri Muzeja holokausta u Los Angelesu. 2005. godine dobio je Odlikovanje časti za službu Republici Austriji. Bio je predavač na Edukacijskom jutru 2010. godine.

Frank Stern

Austrijski profesor filma, moderne njemačke povijesti i kulture, direktor Centra za njemačke studije i austro-njemačke studijske programe na Sveučilištu u Beer-Shevi u Izraelu, predavač na Povijesno-umjetničkom fakultetu u Beču, bivši gostujući profesor na sveučilištima Columbia, Georgetown i Berlin te vrhunski autoritet na području judaizma. Autor je brojnih priznatih knjiga, a 2008. godine pokreće Bečki židovski filmski klub. Bio je predavač na Edukacijskom jutru 2011. godine.

Johann Chapoutot

Nagrađivani francuski stručnjak za povijest nacionalsocijalizma te predavač na Sveučilištu Pierre Mendès-France u Grenobleu. Diplomirao je njemački jezik i političke znanosti, a doktorirao povijest, autor je četiri knjige i brojnih znanstvenih članaka te je član Francuskog sveučilišnog instituta. Bio je predavač na Institutu političkih znanosti u Parizu te sveučilištu Harvard. Za knjigu „Smrt Weimara“ dobio je nagradu Francuske akademije. Danas predaje o zakonima i moralu Trećeg Reicha, pokušavajući objasniti kako je nasilje postalo moralni i pravni imperativ ondašnjeg društva. Bio je predavač na Edukacijskom jutru 2012. godine.

Mirko Ilić

Grafički dizajner, ilustrator i predavač. 1995. godine osniva Mirko Ilić Corp. u New Yorku, multidisciplinarni studio specijaliziran za grafički dizajn, 3D animaciju i ilustraciju. Prije dolaska u SAD, Mirko Ilić bio je kreativni direktor brojnih plakata, ovitaka i knjiga u Europi. 1991. godine bio je kreativni direktor međunarodnog izdanja magazina Time te je postao kreativnim direktorom njujorškog Times Op-Ed časopisa 1992. godine. Poučavao je napredni dizajn na Sveučilištu Cooper Union, a trenutno predaje na School of Visual Arts. U posljednje se vrijeme ističe svojim predavanjem „Simboli mržnje“, koje je održao i na Edukacijskom jutru 2013. godine.

Terence Pike

Predstavnik UNHCR-a u Hrvatskoj od 2011. godine. Rodom iz Zimbabvea, nakon šest godina pravničke karijere pridružuje se ovoj organizaciji 1992. godine. Kao službenik UNHCR-a, radio je u nekim od najugroženijih izbjegličkih područja na svijetu poput Etiopije, Indonezije, Zambije, Pakistana, Tanzanije, Kenije i Malavija. Sudjeluje kao predavač na zagrebačkom Edukacijskom jutru već tri godine.

Gradovi u kojima su dosad održana
Edukacijska jutra:

Zagreb (11 puta)
Čakovec (3 puta)
Osijek (3 puta)
Zadar (2 puta)
Knin (2 puta)
Velika Gorica
Tuzla
Varaždin
Vukovar
Mečenčani
Rijeka
Šibenik
Novi Marof
Sarajevo

Filmovi dosad prikazani na Eduka-
cijskim jutrima:

Dječak u prugastoj pidžami / The Boy
in the Striped Pajamas
Moramo pamtiti / We must remember
Zvijezde koje nikad neće umrijeti / The
Stars Will Never Die
Unutar Hanina kovčega / Inside Hana's
Suitcase
Prisustvo ženstvenosti / A Feminine Pres-
ence
Recite svojoj djeci / Tell Your Children
Posljednji let Petra Ginja / The Last Flight
of Petr Ginz
Sav život je borba / All Life is Struggle
(insert)
Optužujem / I Accuse (insert)
Vječni Židov / The Eternal Jew (insert)
Kolberg / Kolberg (insert)
Nadarena djeca / Wunderkinder
Njegova borba / Sein Kampf

Zagreb, svibanj 2009.

Edukacijska su jutra prvi put organizirana 2009. godine u sklopu 3. Festivala židovskog filma koji je tematski bio posvećen „Djeci stradalnicima u holokaustu i svoj djeci stradalnicima u ratovima“. Sama tema bila je izvrstan poticaj da se djeci progovori o holokaustu na jedan nov način. Kroz film, učenicima blizak medij, omogućavamo im da vizualnim putem dublje i emotivnije spoznaju školsko gradivo (i povijest), nego što bi to uspjeli samim učenjem iz knjiga.

Prvo Edukacijsko jutro bilo je namijenjeno učenicima osnovnih i srednjih škola. Programu je prisustvovalo 350 učenika, koji su imali priliku poslušati predavanje gospodina Lustiga te pogledati film „Dječak u prugastoj pidžami“ (u produkciji Walta Disneya). „I ranije sam znao ponešto o holokaustu, no ov-

aj mi je program pomogao da mnogo više naučim o toj temi. Zaista me šokiralo što jedan čovjek može učiniti drugome samo zbog različite religije ili nacionalnosti. Iskreno se nadam da ljudi nikada neće mučiti ili ubijati druge samo zato što nisu iste religije. Nas, mlade generacije treba educirati o holokaustu da se zločini protiv čovječnosti nikada više ne ponove!“, istaknuo je Marko Popović, učenik osnovne škole Matija Gubec nakon Edukacijskog jutra.

Drugo Edukacijsko jutro bilo je namijenjeno studentima. Petero američkih studenata predstavilo je svoj dokumentarni film „Moramo pamtiti“, s kojim su pokrenuli zanimljivu i živu diskusiju s više od 350 hrvatskih kolega.

Oba programa održana su u kinu Europa u Zagrebu.

Filmovi prikazani u sklopu Edukacijskih jutara (2009.)

Dječak u prugastoj pidžami /
The Boy in the Striped Pajamas

Edukacijska jutra 2009. i 2010. u Zagrebu,
turneja Edukacijskih jutara 2010.

Redatelj: Mark Herman
Glume: Asa Butterfield, David Thewlis, Rupert Friend
Velika Britanija / SAD, 2008., 94 minute

Sinopsis: Mladi Bruno uživa u lagodnom životu u predratnoj Njemačkoj, zajedno sa svojom majkom, starijom sestrom te ocem, nacističkim oficijom. Kada je ocu dodijeljeno zapovjedništvo nad logorom, obitelj se seli u izoliranu kuću na periferiji. Nekoliko dana poslije, Bruno se sprijateljuje s jednim dječakom, odjevenim u prugastu pidžamu, imenom Shmuel, a koji živi iza naelektrizirane ograde. Bruno će ubrzo otkriti da ne smije nastaviti održavati kontakt sa svojim novim prijateljem, budući da je ovaj Židov te da je veliko dvorište na kojem Shmuel živi zapravo zatvorenički logor za Židove koji čekaju istrebljenje.

Nagrade: 2008. - British Independent Film Award – najbolja glumica
2008. - Chicago International Film Festival – nagrada publike

Moramo pamtili /
We must remember

Edukacijsko jutro 2009. u Zagrebu

Redatelj: Douglas Green
SAD, 2009., 32 minute

Sinopsis: „Moramo pamtili“ je dokumentarni film o šesnaestero američkih srednjoškolaca koji se pobliže upoznaju s holokaustom prilikom snimanja filma na tu temu. Snimljen u Njemačkoj, Poljskoj, Austriji, Washingtonu te Californiji, ovaj jedinstveni film prikazuje doživljaje šesnaestero tinejdžera dok snimaju memorijalne centre unutar triju koncentracijskih logora, intervjuiraju ljude koji su preživjeli holokaust, američke veterane te njemačke vršnjake o njihovim pogledima na taj dio povijesti njihove države. Ovaj film nudi novi, revolucionarni pristup predavačima koji žele upoznati svoje učenike s tematikom holokausta.

Zagreb, svibanj 2010.

Tijekom 4. Festivala židovskog filma, posvećenog „Pravednicima među narodima“, organizirana su tri Edukacijska jutra. Ona su već postala važan i prepoznatljiv segment Festivala.

Edukacijsko jutro namijenjeno učenicima sedmih i osmih razreda osnovnih škola održano je 26. svibnja u Movieplex kinu u Zagrebu. I tom je prilikom prikazan film „Dječak u prugastoj pidžami“, dok je predavanje gospodina Lustiga entuzijastično dočekano u prepunoj dvorani (310 učenika).

Preostala dva Edukacijska jutra organizirana su 25. i 27. svibnja u kinu Europa, a u suradnji s Memorijalnom službom žrtava holokausta iz Innsbrucka te Austrijskim kulturnim forumom iz Zagreba. Učenici srednjih škola i studenti pogledali su dokumentarni film „Zvijezde koje nikad neće umrijeti“, redateljice Helene Maimann, o austrijskim Pravednicima među narodima. U sklopu programa, publika je sudjelovala u predavan-

ju i diskusiji s gostujućim predavačima Andreasom Maislingerom, osnivačem i ravnateljom Memorijalne službe žrtava holokausta, te Joergom Reitmaierom, također iz Službe. Gospodin Maislinger, austrijski povjesničar i politički znanstvenik, osnivač Braunauških dana suvremene povijesti, član osnivačkog odbora austro-izraelskog društva Tirool, bivši profesor na Sveučilištu u Innsbrucku, Sveučilištu u New Orleansu, Humboldtovom sveučilištu u Berlinu i na Židovskom sveučilištu u Jeruzalemu, koji je, zajedno s gospodinom Lustigom, dobio Nagradu za životno postignuće na godišnjoj večeri Muzeja holokausta u Los Angelesu, održao je zanimljivo predavanje o austrijskim Pravednicima među narodima.

Na tim dvama Edukacijskim jutrima sudjelovalo je sveukupno 500 učenika i studenata.

Velika Gorica, Osijek, Varaždin, 2010.

Nakon 4. Festivala, a zbog izvrsnog odaziva i komentara učenika, kao i sjajnog dijaloga uspostavljenog s njima nakon projekcija i predavanja, projekt Edukacijskih jutara nastavio se razvijati u smislu održavanja programa i u drugim gradovima, izvan termina Festivala („turneja Edukacijskih jutara“). Naglasak se stavlja na gradove iz regija u kojima je potrebno promicati toleranciju (npr. regije u prošlosti zahvaćene ratom, regije sa snažnim ili brojnim manjinama...). Glavni ciljevi ostaju komuniciranje s učenicima, promicanje tolerancije te ukazivanje na pogreške iz prošlosti s namjerom da se više ne ponove ne bismo li izgradili bolji i skladniji svijet.

Sva Edukacijska jutra organizirana u gradovima izvan Zagreba namijenjena

su prvenstveno učenicima osnovnih škola, a vodi ih gospodin Lustig. Tijekom 2010. godine, Edukacijska jutra održana su u Velikoj Gorici (8. lipnja, 275 prisutnih učenika), Osijeku (16. rujna, 350 učenika) i Varaždinu (30. rujna, 250 učenika). „Dječak u prugastoj pidžami“ i dalje je film koji se prikazuje u sklopu programa. S obzirom da je rođen u Osijeku, Branko Lustig održao je posebno nadahnuo predavanje, za koje je nagrađen velikim pljeskom, upravo u tom gradu. Valja istaknuti da je nakon predavanja gosp. Lustig dobio plaketu počasnoga građanina Grada Osijeka.

Sa svim gradskim vlastima uspostavljena je izvrsna suradnja, što otvara vrata mogućem povratku u te gradove i na nekoj od sljedećih turneja.

Filmovi prikazani u sklopu Edukacijskih jutara (2010.)

Dječak u prugastoj pidžami /
The Boy in the Striped Pajamas

Edukacijska jutra 2009. i 2010. u Zagrebu,
turneja Edukacijskih jutara 2010.

Zvijezde koje nikad neće umrijeti /
The Stars Will Never Die

Edukacijsko jutro 2010. u Zagrebu

Redateljica: Helene Maimann
Austrija, 2006., 50 minuta

Sinopsis: Tisuće mladih ljudi sudjelovalo je u najvećem povijesnom projektu austrijske Druge Republike, „Pismu zvijezdama“, te razmišljalo o žrtvama i preživjelima iz vremena vladavine nacističkog terora. Četvero njih pratilo je četiri preživjele osobe, žrtve i spasitelje tijekom snimanja dokumentarnog filma „Zvijezde koje nikad neće umrijeti“. Film Helene Maimann govori o hrabrosti i hrabrim uvjerenjima, spašenim životima, ljubavnim pričama i proživljenom strahu.

Zagreb, svibanj 2011. - prvo Jutro

Peti Festival židovskog filma, posvećen „Ženama u holokaustu“, organiziran je 2011. godine u Zagrebu. Za vrijeme Festivala održana su dva nova Edukacijska jutra.

Prvo Edukacijsko jutro organizirano je 23. svibnja u suradnji s Austrijskim kulturnim forumom te je bilo namijenjeno učenicima trećih i četvrtih razreda srednjih škola te studentima društveno-humanističkih znanosti. Gostujući predavač bio je gospodin Frank Stern, austrijski profesor filma, moderne njemačke povijesti i kulture, direktor Centra za njemačke studije i austro-njemačke studijske programe na Sveučilištu u Beer-Shevi u Izraelu, bivši

gostujući profesor na sveučilištima Columbia, Georgetown, Berlin i Beč te vrhunski autoritet na području judaizma.

Gosp. Stern prikazao je dva kratka filma „Prisustvo ženstvenosti“ i „Recite svojoj djeci“ te održao iznimno interesantno i dinamično konceptualno predavanje. Upotrebljavajući filmski medij, uspio je razviti četrdesetominutnu diskusiju s publikom na teme istine o holokaustu i važnosti tolerancije u današnjem društvu. Mlada publika (oko 200 učenika i studenata) s entuzijazmom se uključila u diskusiju. Mnogi su željeli postaviti pitanja našem predavaču ili jednostavno dati svoj komentar.

Zagreb, svibanj 2011. - drugo Jutro

Drugo Edukacijsko jutro, održano 26. svibnja, bilo je namijenjeno učenicima sedmih i osmih razreda osnovnih škola, a vodio ga je gosp. Lustig. Dvorana kina Europa, kapaciteta 505 mjesta, bila je ispunjena gotovo do posljednjeg sjedala. Uz brojne učenike osnovnih škola iz Zagreba i okolnih područja, a zahvaljujući odličnoj suradnji s hrvatskim UNHCR-om, više od stotinu djece iz Slavonije i Banovine također je prisustvovalo edukaciji.

Program se sastojao od prikazivanja dokumentarnog filma „Unutar Hanina kovčega“ redatelja Larryja Weinsteina, predavanja gosp. Branka Lustiga i gosp. Terencea Pikea, predstavnika UNHCR-a u Hrvatskoj te diskusije s učenicima. Govor Branka Lustiga o važnosti tolerancije i skladnog suživota, pogotovo na nekad ratom zahvaćenim područjima, zaslužio je dugotrajni pljesak okupljenih. Gospodin Lustig poručio je djeci da budućnost moramo graditi na ljubavi i međusobnom uvažavanju, kako se ne bi

ponovile pogreške iz prošlosti. „Mrak ne može protjerati mrak, samo svjetlo to može. Mržnja ne može protjerati mržnju, samo ljubav to može“, citirao je gospodin Lustig slavne riječi Martina Luthera Kinga. Nakon toga riječ je preuzeo gospodin Pike, govoreći o doprinosu koji UNHCR pruža po čitavom svijetu, pa tako i u Hrvatskoj. Istaknuo je važnost borbe protiv mržnje i predrasuda te pozvao sve na pomoć u širenju tolerancije, završivši govor dirljivom porukom: „Jedna izbjeglica danas je jedna izbjeglica više.“

Program je završen diskusijom gospodina Lustiga i gospodina Pikea s publikom. Mnogi su željeli postaviti pitanje našim govornicima ili jednostavno iznijeti svoje pozitivne dojmove. Završni komentar jedne učenice poslužio je kao sjajan zaključak čitavoga programa: ona je, naime, obećala u svoje ime, ali i u ime čitave svoje generacije, da će raditi na širenju tolerancije i ljubavi.

Filmovi prikazani u sklopu Edukacijskih jutara (2011.)

Unutar Hanina kovčega /
Inside Hana's Suitcase

Edukacijsko jutro 2011. u Zagrebu,
turneja Edukacijskih jutara 2011.

Redatelj: Larry Weinstein
Glume: George Brady, Lara Brady, Fumiko Ishioka
Kanada / Češka, 2009., 88 minuta

Sinopsis: „Unutar Hanina kovčega“ je dirljiva priča o dvoje djece koja su odrasla za vrijeme Drugoga svjetskog rata u tadašnjoj Čehoslovačkoj i strašnim iskustvima kroz koja su prošla samo zato što su bila rođena kao Židovi. Radnja polazi iz sadašnjosti kada skupina japanskih učenika i njihova učiteljica Fumiko Ishioka koriste kovčeg koji potječe iz nacističkoga logora smrti da bi saznali više o životu njegove vlasnice, Hane Brady, Židovke koja je bila zarobljena kao dijete tijekom Drugoga svjetskog rata. U ožujku 2000. godine taj je kovčeg stigao u Dječji obrazovni centar o holokaustu u Tokiju. S vanjske strane kovčega bijelom bojom je bilo napisano sljedeće: Hana Brady, 16. svibnja 1931. godine i Waisenkind – njemačka riječ za siročće. Učenici koji su ugledali izloženi kovčeg bili su puni pitanja. Tko je bila Hana Brady? Što joj se dogodilo? Od Fumiko Ishioke, njihove učiteljice i direktorice centra, tražili su da pronade odgovore na ta pitanja.

Nagrade: 2010. - Minneapolis Jewish Film Festival - nagrada publike
2010. - Rockland County Jewish Film Festival - nagrada publike

Prisustvo ženstvenosti /
A Feminine Presence

Edukacijsko jutro 2011. u Zagrebu

Redatelj: Eric Rochant
Glume: Isabel Otero, Marc Berman
Francuska, 1987., 16 minuta

Sinopsis: Mlada žena odsjeda nekoliko dana u stanu pisca kojega ne poznaje. Dolazi s dva kovčega koji izgledaju živo. Jedan sadrži minijaturnu sinagogu, a drugi žive ruke. Ta su dva kovčega metafora za sjećanje te život židovske kulture i religije koje su nacisti htjeli uništiti.

Nagrade: 1988. - César – najbolji kratkometražni film

Recite svojoj djeci /
Tell Your Children

Edukacijsko jutro 2011. u Zagrebu

Redatelj: Andras Salamon
Glume: Lilla Tanai, Ilona Bakos, Fruzsina Eszes
Mađarska, 2004., 5 minuta

Sinopsis: Ovaj kratkometražni igrani film započinje masovnim ubojstvom koje su nacisti proveli u siječnju 1945. na obali rijeke Dunav u Budimpešti. Preživjela je samo četverogodišnja djevojčica, koju pratimo kako stari dok hoda uz Dunav. Sada već kao stara žena mora se suočiti s huliganima. Njezino lice i pogled prošarani su sjećanjem i prošlošću.

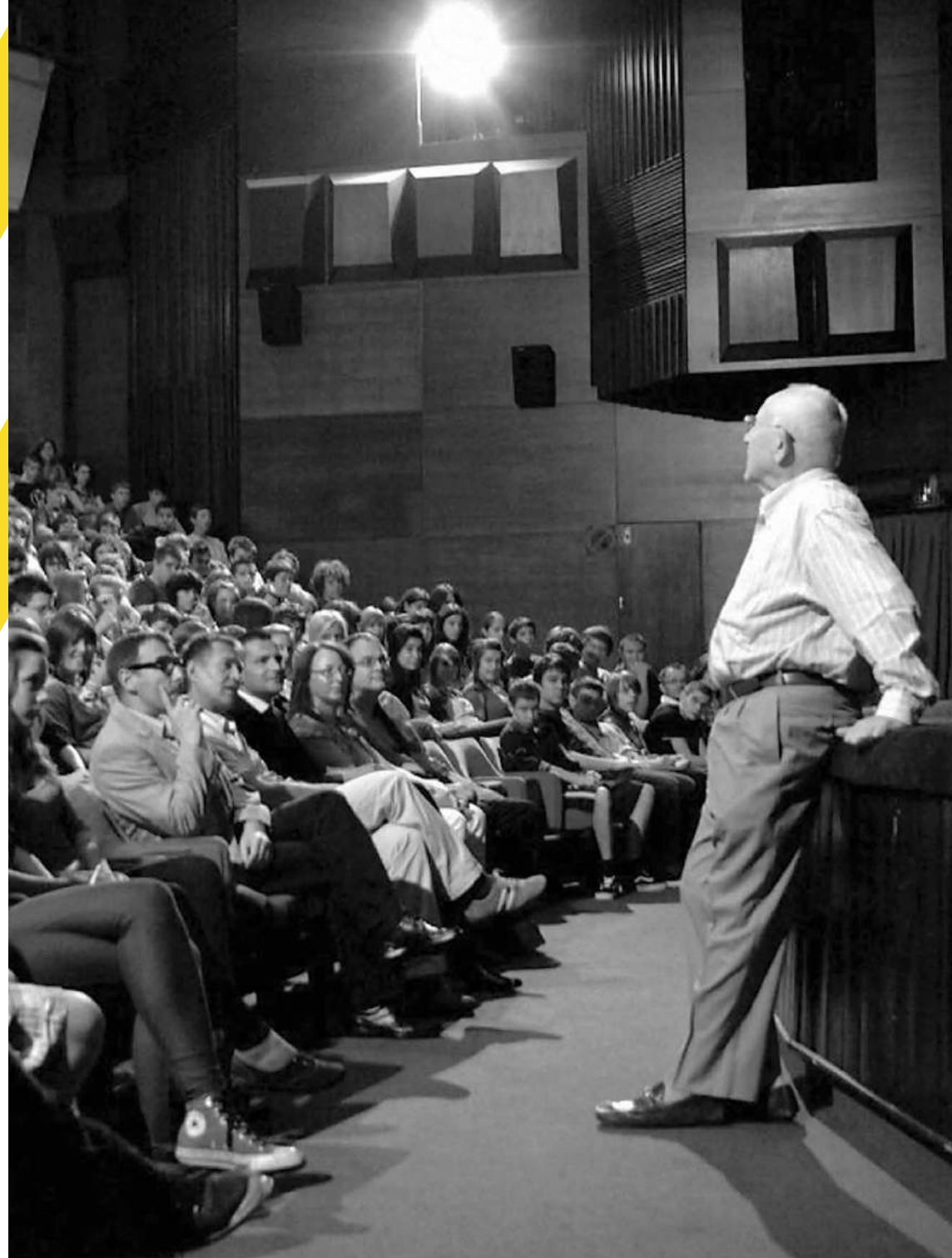
Čakovec, rujan 2011.

Nakon završetka 5. Festivala židovskog filma uslijedila je nova turneja Edukacijskih jutara. Film „Unutar Hanina kovčega“ prikazali smo u svim gradovima turneje.

Prva postaja bio je Čakovec. Edukacijsko jutro, realizirano u suradnji s gradskim i županijskim vlastima, a održano 8. rujna, ostat će zapamćeno kao najbolje posjećen edukativni program do tada, budući da je predavanju bilo 550 učeni-

ka iz Čakovca i regije.

S obzirom na to da je Čakovec poznat kao grad s jakim nacionalnom manjinom (Romima), predavanje gosp. Lustiga bilo je usmjereno na promicanje tolerancije i razumijevanja socijalnih i etničkih različitosti te različitih vrijednosti kao najvažnijih preduvjeta skladnog suživota.

Osijek, rujan 2011.

15. rujna, u suradnji s gradskim vlastima, Edukacijska jutra održana su u Osijeku po drugi put.

Pred 300 učenika, od kojih su mnogi bili članovi povijesnih klubova u svojim školama, Branko Lustig je održao još jedno nadahnuto predavanje.

Sjajan odaziv publike, izvrсни komen-

tari na film, veliki pljesak nakon projekcije i govora gospodina Lustiga te znatan interes za diskusiju s njim (kako za vrijeme, tako i nakon službenog programa) opravdali su odluku da se ovaj program još jednom održi u Osijeku.

Vukovar, rujan 2011.

Dan poslije, 16. rujna, u suradnji s gradskim vlastima, Edukacijska jutra su održana u Vukovaru.

Ovaj grad, u prošlosti razoren ratom, još uvijek svjedoči etničkim podjelama. 300 učenika iz svih vukovarskih škola

okupilo se da poslušaju predavanje gosp. Lustiga o potrebi jačanja tolerancije i međusobnog uvažavanja.

Vukovar je označio kraj turneje Edukacijskih jutara 2011. godine.

Banovina, rujan 2011.

Iako je turneja Edukacijskih jutara završila za 2011. godinu, još jedan projekt, usko povezan s edukacijom, trebalo je privesti kraju.

26. svibnja 2011. godine na Edukacijskom jutru u Zagrebu, a zahvaljujući suradnji s hrvatskim UNHCR-om, učenicima triju škola iz Banovine prisustvovali su predavanju gosp. Lustiga.

Nakon toga, imajući na umu poruke koje su čuli na Edukacijskom jutru o važnosti tolerancije, učenici iz filmskih klubova tih škola odlučili su snimiti kratkometražne filmove upravo na temu

tolerancije.

29. rujna, članovi udruge „Festival suvremenog židovskog filma“ te UNHCR-a posjetili su školu u Mečenčanima. Branko Lustig održao je još jedno predavanje na temu tolerancije, mira i međureligijskog dijaloga pred 80 učenika, nakon čega je odgovarao na njihova pitanja te davao savjete mladim filmašima. Sljedećih tjedana posjećene su i škole u Dvoru te Hrvatskoj Kostajnici, a premijera snimljenih filmova održana je početkom 2012. godine.

Zagreb, svibanj 2012. - prvo Jutro

Nova dva Edukacijska jutra realizirana su u sklopu 6. Festivala židovskog filma, koji je održan u svibnju u zagrebačkom kinu Europa na temu „Tolerancije“.

Prvo Edukacijsko jutro organizirano je 21. svibnja, a vodio ga je gosp. Johann Chapoutot, nagrađivani francuski stručnjak za povijest nacionalsocijalizma te predavač na sveučilištu u Grenobleu. Gosp. Chapoutot diplomirao je njemački jezik i političke znanosti, a doktorirao povijest, autor je četiri knjige i brojnih znanstvenih članaka te je član Francuskog sveučilišnog instituta. Bio je predavač na Institutu političkih znanosti u Parizu te sveučilištu Harvard. Za knjigu „Smrt Weimara“ dobio je nagradu Francuske akademije. Danas predaje o zakonima i moralu Trećeg Reicha, pokušavajući objasniti kako je nasilje postalo moralni i pravni imperativ ondašnjeg društva. Izvori njegova poučavanja su dobrim dijelom kinematografski.

Tema ovoga Edukacijskog jutra bila je:

„Kako se filmovima stvaraju nacisti?“ Znamo da su nacisti snimili brojne filmove. Za Goebbelsa i nacističko vodstvo, bilo je očito da filmovi pomažu u promicanju ne samo novog režima, već i novih ideja, poput rasizma, eugenike i antisemitizma. Na temelju isječaka iz dokumentarnih i igranih filmova, gosp. Chapoutot je prikazao kako filmovi mogu doprinijeti širenju nacizma. Tumačenjem trikova nacističke propagande, objasnio je kako kritičko gledanje ovih filmova može razotkriti tu propagandu i onemogućiti nacizam.

Program je bio namijenjen učenicima drugih, trećih i četvrtih razreda srednjih škola te studentima, a na njemu je sudjevalo oko 250 mladih iz Zagreba i Vukovara. Ovo je Edukacijsko jutro bilo sufinancirano sredstvima Hrvatskog audiovizualnog centra te organizirano uz podršku Francuskog instituta Zagreb te Shoah Memorial centra.

Zagreb, svibanj 2012. - drugo Jutro

Drugo Edukacijsko jutro, organizirano u suradnji s UNHCR-om, bilo je namijenjeno učenicima sedmih i osmih razreda osnovnih škola te prvih razreda srednjih škola, a održano je 24. svibnja.

Program je započeo prikazivanjem dokumentarnog filma „Posljednji let Petra Ginza“ redatelja Sandre Dickson i Churchilla Robertsa, nakon čega je uslijedilo predavanje gosp. Lustiga koji se nadovezao na film te je učenicima ispričao svoju dirljivu i inspirativnu životnu priču iz razdoblja holokausta. Poručio je mladima da prihvate sve one na bilo koji način različite od sebe, bore se protiv nepravdi i šire toleranciju, završivši porukom „pomozite nama koji smo preživjeli holokaust da možemo mirno umrijeti i znati da je budućnost u vašim rukama“.

Zatim je riječ preuzeo gosp. Terence Pike, predstavnik UNHCR-a u Hrvatskoj, koji je ukratko predstavio misiju UNHCR-a u svijetu da bi potom pokre-

nuo diskusiju s učenicima. „Odrasli su ti koji pokreću ratove, a djeca su nevine žrtve. Možda je vrijeme da počnemo pitati djecu jer mi odrasli uvijek krivo radimo. Zato danas želim saznati od vas, budući da ste vi djeca, a mi odrasli, što je to tolerancija i kako je promicati“.

Mnogi prisutni učenici rado su prihvatili poziv na razgovor. Redom su objašnjavali što za njih predstavlja tolerancija, na koje bi je se načine moglo proširiti po školama i u društvu te kako oni osobno mogu doprinijeti njezinom promicanju, a posebno je emotivan bio kratki govor jedne učenice koja je zamolila sve prisutne da ne izoliraju i ignoriraju učenike drugačije od sebe, već da im priđu i prihvate ih.

Na ovom Edukacijskom jutru sudjelovalo je oko 500 učenika i profesora iz Zagreba, Velike Gorice, Banovine i Međimurja.

Filmovi prikazani u sklopu Edukacijskih jutara (2012.)

Posljednji let Petra Ginz /
The Last Flight of Petr Ginz

Edukacijsko jutro 2012. u Zagrebu,
turneja Edukacijskih jutara 2012.

Redatelji: Sandra Dickson, Churchill Roberts
SAD, 2012., 66 minuta

Sinopsis: Do 14. godine napisao je pet romana i sastavio dnevnik o nacističkoj okupaciji Praga. Do 16. godine stvorio je više od 150 crteža i slika, bio urednik tajnoga časopisa u logoru Theresienstadt (Terezin), napisao brojne kratke priče i ušao u plinsku komoru u Auschwitzu. Sve do tragične eksplozije svemirske letjelice Columbia 2003. godine, Petrova je priča bila uglavnom nepoznata.

Izraelski astronaut Ilan Ramon ponio je sa sobom u svemir Petrov crtež „Svemirski krajolik“. Publicitet koji je pratio let i eksploziju letjelice doveo je do otkrića Petrova dnevnika, kao i još nekih umjetničkih djela i kratkih priča na tavanu u Pragu. Kroz Petrova umjetnička djela, romane, kratke priče i članke iz časopisa, pratimo njegovo putovanje od prerano odrasla djeteta do mladoga zrelog čovjeka, od nevinosti do bolne spoznaje o nehumanosti, od darovita umjetnika i pisca do čuda.

Nagrade: 2012. - Jerusalem Film Festival - nagrada za umjetničko postignuće

U sklopu predavanja J. Chapoutota, prikazani su isječci iz nacističkih propagandnih filmova:

Sav život je borba /
All Life is Struggle

Redatelji: Herbert Gerdes, W. Hüttig
Njemačka, 1937., 27 minuta

Optužujem /
I Accuse

Redatelj: Wolfgang Liebeneiner
Njemačka, 1941., 125 minuta

Vječni Židov /
The Eternal Jew

Redatelj: Fritz Hippler
Njemačka, 1940., 62 minute

Kolberg /
Kolberg

Redatelji: Veit Harlan, Wolfgang Liebeneiner
Njemačka, 1945., 111 minuta

Čakovec, rujan 2012.

Treću godinu zaredom, već po tradiciji u mjesecu rujnu, održana je turneja Edukacijskih jutara. „Posljednji let Petra Ginza“, film prikazan na Edukacijskom jutru u Zagrebu, ostao je dijelom programa i na turneji, koju je podržalo Ministarstvo socijalne politike i mladih.

Kao i prethodne godine, turneju smo započeli u Čakovcu. Edukacijska jutra, organizirana u suradnji s Međimurskom županijom i Židovskom općinom Čakovec, iznova su privukla veliko zanimanje i naišla na sjajan odaziv. Oko 550 učenika osnovnih škola iz Međimurske županije okupilo se 20. rujna u Centru za kulturu kako bi prisustvovali programu i poslušali predavanje Branka Lustiga, čovjeka koji je dio svoga djetinjstva proveo upravo u Čakovcu.

Nakon odgledanoga filma, gosp. Lustig je povukao paralele između života njegova protagonista, Petra Ginza, i svoga vlastitoga. Upoznavši učenike još malo de-

taljnije s tragedijom holokausta, apelirao je da ne dopuste da se išta slično ikada više ponovi: „... ta mržnja dovodi do zla. Jedino kako se to zlo može iskorijeniti je ljubavlju. Vi imate u svojim rukama, svojim glavama da se te stvari više ne ponavljaju.“ Nadovezavši se na aktualno pitanje integracije romske djece u međimurske škole, pozvao je sve prisutne da se bore protiv diskriminacije, ističući da su svi ljudi isti.

Na ovoj edukacijskoj turneji uveli smo jednu novu praksu. Putem evaluacijskih listića, omogućili smo učenicima da ocjenjuju film (što je već dugogodišnja procedura na zagrebačkoj edukaciji), ali i predavanje te da napišu vlastite komentare na cjelokupni program. Ocjene međimurskih učenika bile su sjajne, a komentari poput „vrlo interesantan film, odlično predavanje, vrlo dobra poruka“ su vrlo poticajni.

Zadar, rujan 2012.

26. rujna smo Edukacijska jutra prvi put doveli u Dalmaciju. Zahvaljujući odličnoj suradnji s Gradom Zadrom, na programu koji se održao u Kazalištu lutaka sudjelovalo je oko 260 učenika.

Gosp. Lustig je u Zadru održao duboko osobno predavanje. Osvrnuo se na vlastita iskustva iz Auschwitza, pokazavši učenicima logorski broj koji mu je i dalje upisan na ruci te je komentirao na koji su način ti događaji formirali njega samoga kao osobu te odredili njegov životni put. Dotakao se i ovim područjima bližih povijesnih tragedija, Jasenovca i Srebrenice, ukazavši na svu njihovu besmislenost. Sve je izrekao s namjerom da potakne mlade da prihvate svoje vršnjake, ali i bilo koga drugoga, bez obzira na njihovu nacionalnu, vjersku ili rasnu pripadnost.

Sudeći po evaluacijskim listićima, program je prošao uspješno. Film je dobio prosječnu ocjenu 4,3, dok je predavanje

još bolje prihvaćeno s prosjekom od 4,5. Donosimo neke od komentara: „Film je izvrstan, iako me i užasnula okrutnost ljudi. Mislim da je gosp. Branko L. iznimno snažan čovjek i divim mu se što može otvoreno govoriti o strahotama koje je preživio.“ „Film je bio odličan. Jako me naljutilo i rastužilo sve što se dogodilo jer jednostavno ne mogu vjerovati kako to netko može napraviti. Film je sve to odlično prikazao i mislim da se to ne može zaboraviti i hvala vam na ovoj prilici da to sve detaljnije podijelite s nama.“

„Program je jako poučan i zanimljiv. Jako mi se sviđa i predavanje. Film je jako tužan, ali i jako poučan. Hvala što smo imali priliku ovo pogledati i čuti o tome. I upoznati čovjeka od 80 godina koji još nije broj s ruke izbrisao. Hvala još jednom!“

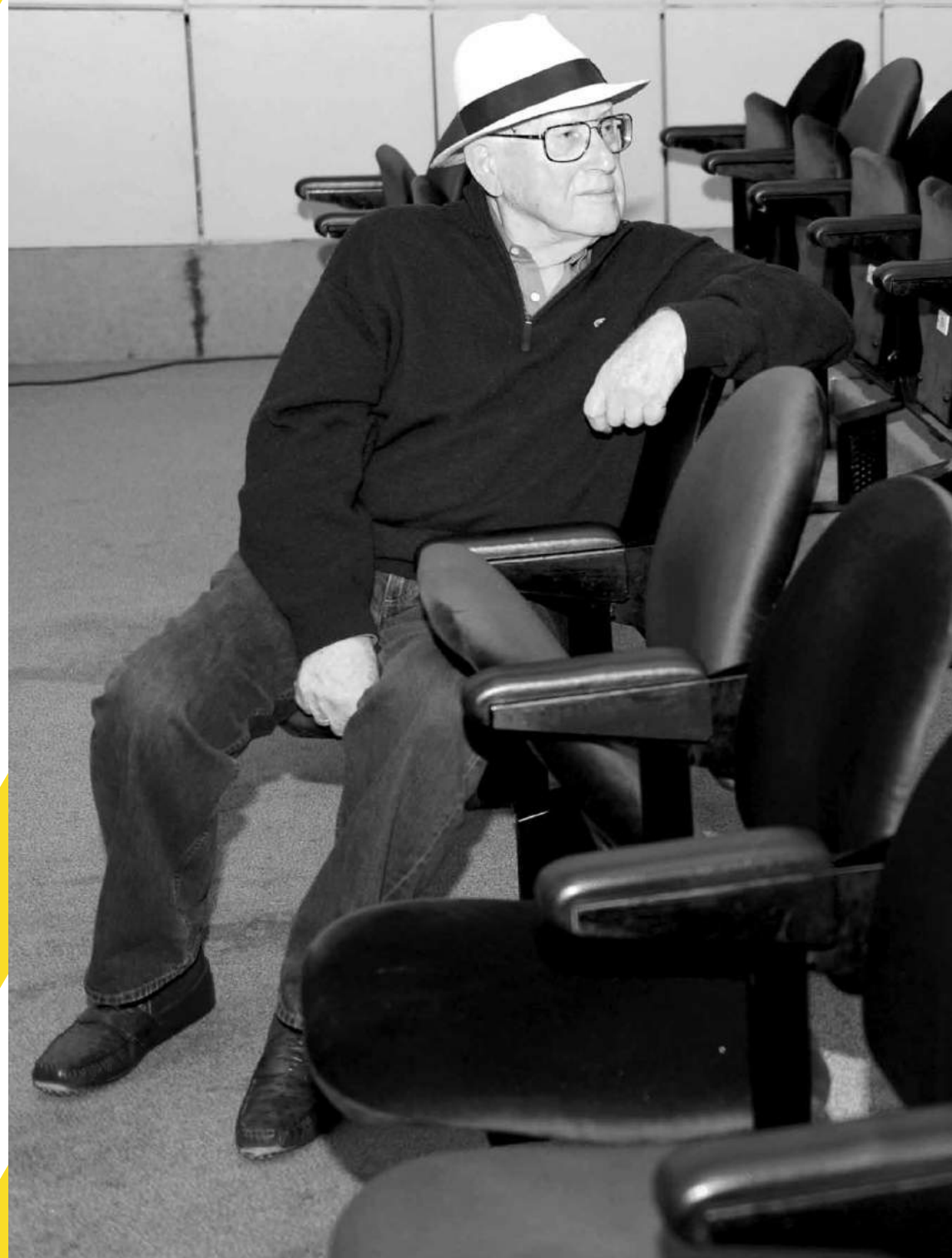

Knin, rujan 2012.

Unatoč i više nego dobrim ocjenama filma i predavanja u Zadru, još su se istoga dana u pojedinim medijima, poput Slobodne Dalmacije, pojavili naslovi koji su se fokusirali na osobni stav gospodina Lustiga o Bogu, izrečen na predavanju, čime su u drugi plan bacili svrhu Edukacijskih jutara i sva njihova dosadašnja postignuća. Neki su članci sadržavali i netočne informacije, čime su u javnost lansirali iskrivljenu sliku događaja s programa.

Gosp. Lustig je u Zadru održao predavanje o osobnim iskustvima iz zloglasnih nacističkih logora i dubokim traumama koje su obilježile njegov privatni i profesionalni put. Ta iskustva označila su njegov svjetonazor koji je podijelio s prisutnim učenicima. Pred kraj osnovnoga dijela predavanja, gosp. Lustig je iznio vlastiti stav proizašao iz traumatičnih životnih situacija koje je prošao.

„Ja osobno, kad sam vidio sva ta ubijanja u Auschwitzu i okolo Auschwitza, ja osobno ne vjerujem više u Boga i mene to nije strah reći, jer da je Bog postojao onda, da je Bog postojao u Srebrenici, mada se drugačije zove, tamo se zove Alah, kod nas se zove Jahve, svejedno, taj Bog ne bi dozvolio da se to dešava. Zašto je toliko Židova ubijeno u krematoriju i dušegupkama, jer su vjerovali u Boga do zadnje sekunde i vjerovali su da će se nešto dogoditi i da će On zaustaviti to, ali nije zaustavio... Ja nikada to neću zaboraviti, ali ja sam prešao preko toga. Mnogi koji su preživjeli holokaust tvrde: nikada ne zaboraviti, ali oprostiti - ja (onima nacistima) nisam oprostio, ali sam oprostio naraštajima koji su došli poslije njih i zato imam puno prijatelja Nijemaca, jer je nemoguće mrziti stalno zbog greške onog naraštaja, treba prijeći preko toga, ali ne zaboraviti!

Treba prijeći preko toga i pružiti ruku prijateljstva i ljubavi. I onda, nadajmo se da se to više nikada neće dogoditi ovdje kod nas. A vi jednog dana, kao što sam prije rekao, kad se budete sjetili ovog mog malog govora i kad se sjetite ovog filma, jednog dana kad ćete imati svoju obitelj, ja vas molim u ime onih koji su ostali tamo, onih koje su ubili, da svojoj djeci kažete da ne dozvole da se takvo nešto ikada desi. Hvala vam na pažnji.“ Iako je jasno da je ovdje riječ o osobnom stavu gosp. Lustiga prema Bogu, neki mediji predstavili su ove riječi kao ciljanu poruku koju je uputio djeci.

Dio medija izvijestio je i o navodnom antikršćanskom karakteru filma „Posljednji let Petra Ginza“. Naime, u jednom dijelu filma donose se misli koje je Petr, u vrijeme zatočeništva u koncentracijskom kampu Terezín, zapisao u časopis koji je potajno uređivao. Komentirajući „bijelu, čistu i uzdignutu“ obližnju crkvu, doveo ju je u kontrast s kršćanstvom „koje propovijeda milost, a čini najmračnije zločine“. Ukoliko se ta rečenica izdvoji iz konteksta filma, ona zaista može dovesti do svakakvih zaključaka, međutim svatko tko je pogledao film (za razliku od navedenih novinara) shvaća da su to misli jednoga 15-godišnjeg Židova kojega su nacisti uhapsili samo zato što je bio drugačije vjere. Njegovo životno iskustvo i obrazovanje u tom su trenutku bili još nedovoljni da izbjegne pogre-

šku izjednačavanja nacista s kršćanima. „Posljednji let Petra Ginza“ dobio je preporuku Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta za prikazivanje učenicima. Također je prikazan na brojnim festivalima diljem svijeta (Jerusalem International Film Festival, Toronto Jewish Film Festival, Atlanta Jewish Film Festival, UK Jewish Film Festival, Cleveland Jewish Film Festival, Hong Kong Jewish Film Festival...), na brojnim projekcijama za djecu u Sjevernoj Americi i Europi te čak i u sjedištu Ujedinjenih Naroda u New Yorku prilikom obilježavanja Dana sjećanja na žrtve holokausta. Znakovito je da su baš sva ova prikazivanja prošla bez ikakve kontroverze. Nevezano uz program Edukacijskih jutara, a vjerujući u njegovu kvalitetu, naša se udruga odlučila na još jedno prikazivanje ovoga filma u studenom u zagrebačkom Dokukinu.

Nažalost, sav ovaj senzacionalizam iznesen u novinama te izdvajanje stvari iz konteksta izrazito su se negativno odrazilo na Edukacijska jutra zakazana za 27. rujna u Kninu. Iako je program organiziran u suradnji s Gradom Kninom te iako je u kontaktu sa školama bio dogovoren dolazak tristotinjak djece, na edukaciju su na kraju došla svega tri učenika. Za pretpostaviti je da su predstavnici obrazovnih institucija u gradu Kninu prejudicirano reagirali na temelju natpisa u medijima pa se niti jedna od dvije

prethodno kontaktirane škole nije odazvala programu.

Ova je priča nastavila puniti medijske stupce i u narednim danima, a nisu izostali niti komentari vodećih ljudi države i struke. Ministar znanosti, obrazovanja i sporta, gosp. Željko Jovanović, oštro je osudio bojkot programa, ističući kako su neki „pokazali da ne razumiju osnovne vrijednosti koje demokratsko društvo razvija u 21. stoljeću“. Predsjednik Republike Hrvatske, gosp. Ivo Josipović, komentirajući bojkot izjavio je: „Mislim da je riječ o događaju koji je sasvim neprimjeren, ali kao optimist uvijek se nadam da ćemo iz onog lošeg, a ovo jest loše, izvući pouku“. Podršku našem programu pružili su i brojni građani, inte-

lektualci, učenici i profesori koji su nam se javili, potičući nas na daljnji rad na projektu.

Gosp. Lustigu i udruzi Festival suvremenog židovskog filma izrazito je krivo što se u čitavoj ovoj situaciji naglasak ponajmanje stavio na pravi smisao održavanja edukacije, a to je prenošenje poruke o nužnosti ljubavi prema svakom ljudskom biću bez obzira na kulturne, rasne i spolne različitosti te o nužnosti tolerancije kako do holokaustu sličnih povijesnih razdoblja ne bi više nikada došlo. Ovi su događaji dodatno učvrstili našu želju i odlučnost da, dovodeći Edukacijska jutra u sve dijelove Hrvatske, promičemo pozitivne vrijednosti i poučavamo mlade o holokaustu i toleranciji.

Zagreb, svibanj 2013. - prvo Jutro

Filmski program Festivala tolerancije - 7. Festivala židovskog filma Zagreb prvi je put održan u dva kina, a Edukacijska jutra i ove su se godine realizirala u kinu Europa. Prvo Edukacijsko jutro održano je 20. svibnja, a bilo je namijenjeno učenicima drugih, trećih i četvrtih razreda srednjih škola te studentima. Program se sastojao od tri dijela: projekcije kratkometražnog njemačkog igranog filma „Njegova borba“, predavanja Mirka Ilića pod nazivom „Simboli mržnje“ te diskusije s učenicima.

Mirko Ilić je grafički dizajner, ilustrator i predavač. 1995. godine osniva Mirko Ilić Corp. u New Yorku, multidisciplinarni studio specijaliziran za grafički dizajn, 3D animaciju i ilustraciju. Prije dolaska u SAD, Mirko Ilić bio je kreativni direktor brojnih plakata, ovitaka i knjiga u Europi. 1991. godine bio je kreativni direktor međunarodnog izdanja

magazina Time te je postao kreativnim direktorom njujorškog Times Op-Ed časopisa 1992. godine. Poučavao je napredni dizajn na Sveučilištu Cooper Union, a trenutno predaje na School of Visual Arts.

Predavanje „Simboli mržnje“ tematiziralo je lokalni odnosno regionalni problem prešućivanja ili nemara javnosti na opažanje simbola te grafičkog govora mržnje neonacističkih grupacija (skinheads, neonacističkih i ekstremnih navijačkih skupina...) koje u posljednje vrijeme jačaju te postaju sve glasnije i nasilnije. Mirko Ilić govorio je o neofašističkoj ikonografiji sveprisutnoj u javnim prostorima na području država bivše Jugoslavije i šire, posebno obrađujući tematiku navijačkih skupina, no dotičući se i teme odnosa ekstremizma i ekonomije, politike, religije, dizajna pa čak i mode. Predavanje je bilo popraćeno fotografiji-

jama sa stadiona iz regije, s ulice (ulični grafiti), brojnih web portala i društvenih mreža.

Oko 350 prisutnih s velikim je zanimanjem pratilo predavanje, a mnogi su se s entuzijazmom uključili u diskusiju koja je uslijedila nakon izlaganja, a koja je potrajala gotovo sat vremena. Na pitanje kako mladi mogu učiniti pozitivne promjene, gosp. Ilić je odgovorio da je sve u njihovim rukama, samo mora

postojati istinska volja za djelovanjem. Predavanje je završio poznatom frazom: „Budimo realni, zahtijevajmo nemoguće“. Ovaj je program sufinanciran sredstvima International Holocaust Remembrance Alliancea, Ministarstva Socijalne politike i mladih, Veleposlanstva Sjedinjenih Američkih Država te AIC Foundation Inc.-a.

Zagreb, svibanj 2013. - drugo Jutro

Drugo Edukacijsko jutro održano je 23. svibnja u suradnji s UNHCR-om te Goethe Institutom, a uz potporu Ministarstva socijalne politike i mladih te International Holocaust Remembrance Alliancea. Program je bio namijenjen učenicima sedmih i osmih razreda osnovnih škola te prvih razreda srednjih škola, a privukao je dosad rekordni broj zainteresiranih. Čak 650 učenika iz 25 škola iz Zagreba, Velike Gorice, Vukovara, Lipika, Dvora i Mečenčana prisustvovalo je edukaciji.

Program je započeo prikazivanjem „Nadarene djece“, višestruko nagrađivanog dugometražnog njemačkog igranog filma o glazbeno iznimno nadarenoj djeci koja razvijaju duboko i iskreno prijateljstvo koje je nadvladalo njihove religiozne i nacionalne različitosti. Odabir filma pokazao se kao pun pogodak s obzirom da je, po prosječnoj ocjeni glasova publike, upravo on izabran za najbolji igrani film čitavoga Festivala.

Nakon projekcije prisutnima se obratio Branko Lustig koji se nadovezao na film ispričavši ukratko vlastitu priču iz svoga zatočeništva u nacističkim logorima, pozivajući mlade da se putem tolerancije, prijateljstva i ljubavi pobrinu da se takvi događaji više nikada ne ponove. „Kada nakon ovog programa dođete drugi dan u razred, prigrlite nekoga tko je druge vjere ili druge boje kože, prigrlite ga kao svojeg prijatelja. Jer strašno je kad ljudi žive zajedno, a mrze se... Kažite i svojim roditeljima o ovom filmu koji ste sad gledali, a poslije, kada ćete imati djecu i osnivati svoje obitelji, odgajajte ih u duhu da se to stvarno više nikada ne ponovi.“

Potom je riječ preuzeo Terence Pike, predstavnik UNHCR-a u Hrvatskoj. Ured Visokog povjerenika Ujedinjenih naroda za izbjeglice (UNHCR) u Republici Hrvatskoj pruža podršku civilnom društvu u osvještavanju položaja ugroženih osoba, s posebnim naglaskom na borbu

-You can't go to the train station.
-I can go with you. Please.

Ne možeš ići na željezničku stanicu.
-S tobom mogu. Molim te.

protiv diskriminacije i ksenofobije. Suradnja s Festivalom židovskog filma Zagreb u promociji tolerancije među djecom i mladima, posebno iz etnički mješovitih zajednica, u skladu je sa strateškim smjernicama UNHCR-a. UNHCR cijeni rad gosp. Branka Lustiga i njegovog tima u obrazovanju djece i mladih o važnosti suživota te potiče sve subjekte na podržavanje Edukacijskih jutara Festivala kao sjajnog sredstva zagovaranja univerzalne vrijednosti tolerancije. Gosp. Pike je s učenicima započeo diskusiju na temu tolerancije i moći

mladih ljudi kao pokretača budućih pozitivnih promjena u društvu. Govoreći o sposobnosti mladih da promijene svijet, istaknuo je da oni imaju moć organizirati se i poduzeti korake da društvo u kojem žive učine boljim.

Brojni učenici željeli su dati svoj komentar na cjelokupni program, a posebno vrijedi istaknuti izjavu jedne učenice: „Svi su ljudi jednaki – svejedno je jeste li Židov, katolik, crn ili bijel - takve 'male' stvari nisu bitne, ono što je važno je kakva je tko osoba!“

Filmovi prikazani u sklopu Edukacijskih jutara (2013.)

Njegova borba / Sein Kampf

Edukacijsko jutro 2013. u Zagrebu

Redatelj: Jakob Zapf

Glume: Günter Lamprecht, Tessa Mittelstaedt, Julian-Nico Tzschentke
Njemačka, 2013., 16 minuta

Sinopsis: Njegova borba je priča o prkosu, represiji i iskupljenju, o dva brata – ekstremna desničara. Mlađi, šesnaestogodišnji Boris pod utjecajem je dvije godine starijega Marcela. Boris želi biti pravi skinhead, barem tako on misli. Stari Židov koji je preživio Auschwitz dolazi u školu koju braća pohađaju kako bi učenicima govorio o holokaustu. No, Marcel ima plan... Boris pristaje provocirati 83-godišnjeg Davida, ali ne računa na starčevu pojavu i snagu njegove priče.

Nadarena djeca / Wunderkinder

Edukacijska jutra 2013. u Zagrebu, Rijeci i Sarajevu,
turneja Edukacijskih jutara 2013.

Redatelj: Markus Rosenmüller

Glume: Gedeon Burkhard, Natalia Avelon, Rolf Kanies
Njemačka, 2011., 96 minuta

Sinopsis: Film „Nadarena djeca” donosi priču o glazbeno iznimno nadarenoj djeci koja razvijaju duboko i iskreno prijateljstvo koje je nadvladalo njihove religiozne i nacionalne različitosti. No, kada Drugi svjetski rat dolazi do Sovjetskog Saveza, ta djeca i njihove obitelji suočavaju se sa smrtonosnom prijetnjom. Protagonisti, židovska djeca Larissa i Abrascha violinski su virtuozii. Mlada Njemica Hanna također je iznimno talentirana. Njih troje 1941. godine žive u ukrajinskoj Poltavi i dijele zajedničku strast, glazbu. Njihov svijet pun je radoznalosti, sreće i talenta. No, zbog ludosti odraslih u njihovoj državi i šire, njihov se svijet okreće naglavačke te im je rečeno da njihovo prijateljstvo više nije dobrodošlo!

Nagrade: 2011. - Buster International Children's Film Festival - Best Buster Award

2011. - Giffoni Film Festival - CGS Award za najbolji film - ECFA Award za najbolji europski film

2011. - Jerusalem Film Festival - The Avner Shalev Yad Vashem Chairman's Award

2012. - Palm Springs International Film Festival - 2. u izboru za nagradu publike

2012. - Romy Gala - Romy za najboljeg producenta

2012. - San Diego Jewish Film Festival - nagrada publike za najbolji igrani film

2012. - Stony Brook Film Festival - nagrada publike za najbolji igrani film

Rijeka, lipanj 2013.

Nakon sedam izdanja održanih u Zagrebu te po jednog u Sarajevu i Beogradu, Festival je prvi put realiziran i u Rijeci. Festival tolerancije – 1. Festival židovskog filma Rijeka održan je od 7. do 9. lipnja, a Edukacijsko jutro bilo je neizostavni dio programa.

U suradnji s Gradom Rijekom i Goethe Institutom te uz potporu IHRA-e i Ministarstva socijalne politike i mladih, program je održan 7. lipnja u Art-kinu Croatia. Na Edukacijskom jutru sudjelovalo je oko 300 učenika iz 6 riječkih osnovnih škola.

Program se sastojao od prikazivanja filma „Nadarena djeca“ te predavanja Branka Lustiga. Učenici su s jednakim

entuzijazmom pogledali film kao i njihovi zagrebački vršnjaci, dodijelivši mu prosječnu ocjenu 4.6.

Branko Lustig ukazao je djeci kolike opasnosti proizlaze iz predrasuda i diskriminacije te pozvao sve na ljubav prema bližnjima, ističući kako je to jedini ispravan način života u današnjem društvu. Pohvalio je Rijeku kao vrlo tolerantan grad, no i upozorio na porast ekstremizma u Europi te predavanje završio riječima: „Odrastite s vjerom u budućnost, s ljubavlju i nemojte mrziti. Svi smo mi isti, svi se borimo za jedno - za bolji život; i svi želimo jedno - živjeti u miru.“

Tuzla, listopad 2013.

Nakon održavanja Festivala tolerancije u Zagrebu na kojem je prisustvovao Edukacijskim jutrima te pogledao izložbu „Antimasonski plakati“, načelnik Općine Tuzla Jasmin Imamović iskazao je interes da ove programe ugosti u svom gradu.

U sklopu programa obilježavanja 70 godina od oslobođenja Tuzle, 1. listopada održana su oba Edukacijska jutra koja su u svibnju realizirana u Zagrebu. Edukacije su održane u Narodnom pozorištu te su bile otvorene za javnost tako da su na njima sudjelovali pripadnici svih generacija.

Mirko Ilić održao je sada već u regiji nadaleko poznato predavanje „Simboli mržnje“ koje tematizira lokalni odnosno regionalni problem prešućivanja ili ne-

mara javnosti na opažanje simbola te grafičkog govora mržnje neonacističkih grupacija (skinheads, neonacističkih i ekstremnih navijačkih skupina...) koje u posljednje vrijeme jačaju, postaju sve veće i sve nasilnije. Branko Lustig, ovaj put bez uvoda u vidu projekcije filma „Nadarena djeca“, održao je predavanje o svojim iskustvima iz koncentracijskih logora te odgovarao na brojna pitanja iz publike. Ova su dva programa privukla sveukupno 500 posjetitelja.

U foajeu Narodnog pozorišta također se mogla pogledati i izložba „Antimasonski plakati“. Navedeni programi pobudili su veliki interes medija i publike, čime je na sjajan način najavljen Festival tolerancije Sarajevo koji je uslijedio.

Šibenik, listopad 2013.

2013. godine, uz rekordan interes gradova, organizirana je najopsežnija turneja Edukacijskih jutara do sada. Turneja je održana u nešto kasnijem terminu nego prijašnjih godina i to u dva dijela. U listopadu smo program realizirali u Šibeniku, Zadru i Kninu, a u studenom smo posjetili Novi Marof, Čakovec i Osijek. U ovih 6 gradova, na programima je sudjelovalo malo više od 2000 učenika iz čak osamdesetak škola. Program se i dalje sastojao od prikazivanja filma „Nadarena djeca“, predavanja Branka Lustiga te diskusije s učenicima.

Na svim su programima učenici izvrsno reagirali na film i predavanje, dodjelivši im prosječnu ocjenu od barem 4.5, nerijetko čak i više od 4.8. Također, impresioniran je i stupanj uključenosti učenika u diskusiju te količina zanimljivih pitanja koja su postavili gosp. Lustigu.

Svih šest programa organizirano je u suradnji s jedinicama lokalne samouprave te uz podršku Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta, IHRA-e, Goethe Instituta, HEP-a te Sixt rent a car-a.

Edukacijsko jutro u Šibeniku održano

je 7. listopada u Hrvatskom Narodnom Kazalištu. Grad Šibenik je kao partner programa okupio više od 300 učenika sedmih i osmih razreda šibenskih osnovnih škola te je puno kazalište srdačnim pljeskom pozdravilo Branka Lustiga, koji se nakon projekcije filma obratio prisutnima, govoreći o svojem zatočeništvu u logorima smrti te o svojim razmišljanjima i osjećajima koje je imao kao dijete slične dobi kao i učenici koji su bili prisutni na programu. Najdirljiviji dio predavanja svakako je bio vezan uz logoraški broj koji čitav život nosi na ruci: „Zašto govorim ovdje danas, zašto govorim u Zadru, Kninu, Osijeku, Čakovcu – govorim zato da nikada više nitko nikome ne metne broj na ruku, da se to nikada više ne ponovi!“ Poručivši mladima da ustraju u svojim snovima, istaknuo je da je volja najvažnija stvar u životu. Nakon predavanja, oko gosp. Lustiga okupili su se brojni učenici, čestitajući mu i čekajući na svoj autogram, koji je svaki od njih dobio s posebnom posvetom.

Zadar, listopad 2013.

Dva dana kasnije, 9. listopada, drugu godinu za redom održano je Edukacijsko jutro u Zadru. Na programu organiziranom u Kazalištu lutaka sudjelovalo je oko 250 učenika završnih razreda osnovnih škola. Program je organiziran u suradnji s Gradom Zadrom.

Pričajući o svojim danima iz logora, Branko Lustig se još jednom osvrnuo na snagu volje: „Razmišljao sam kako sam to preživio – preživio sam tako što sam imao jaku volju. Htio sam dokazati da sam jači od njih (nacisti), mada sam imao tek deset godina“. U svom se obraćanju učenicima prisjetio brojnih epizoda iz svoga djetinjstva, poput teških trenutaka iz logora, rastavljanja od majke te ostanka bez oca, sve u svrhu isticanja da su svi ljudi isti. „Toliko dugo dok će biti ljubavi, bit će i nas!“

Predavanje je iznimno zainteresiralo mlade Zadrane koji su se s brojnim pitanjima uključili u diskusiju. Tako ih je za-

nimalo odakle gosp. Lustigu snage da preživi, kako mu je bilo kada je prvi put došao u logor, vidi li se i dalje s drugim preživjelim, kako je započeo filmsku karijeru te kako mu je bilo kada se ponovno susreo s majkom.

Film i predavanje bili su sjajno ocijenjeni, a komentari učenika svjedoče da je čitav program zaista potaknuo mlade na razmišljanje. Tako je učenik OŠ Stanovi napisao: „Program mi se jako svidio. Ostavio me bez teksta. Ono što se dogodilo Larisi (protagonistici filma) bilo je jako strašno, ali ne samo njoj nego svima. Bila mi je velika čast gledati film, ali mi je žao sve te djece koja nisu možda bila kao svi, koja su poginula jer su bila različita. Mi, današnja djeca nismo ni svjesni što je to bilo za vrijeme rata, to mi nećemo proživjeti ono što su ta djeca naše dobi proživjela.“ Svidio mi se i govor Branka Lustiga.“

Knin, listopad 2013.

Samo godinu dana nakon bojkota Edukacijskog jutra u Kninu, program je ponovno održan na istoj lokaciji i u 2013. godini. Ovaj je put odaziv bio i više nego dobar, budući da je u dvoranu Doma Hrvatske vojske Kralj Zvonimir kapaciteta 361 mjesto došlo čak 440 učenika lokalnih osnovnih i srednjih škola. Program je održan 10. listopada u suradnji s Gradom Kninom.

Branko Lustig i kninskim je učenicima prepričao svoj životni put od dječaka koji je bio zatočen u koncentracijskim logorima do producenta slavni filmova. Među brojnim događajima, posebno se osvrnuo na jedan noviji datum, kada je njegova kći, kako bi se još dodatno povezala s njim i imala uspomenu na njega jednog dana kada ga više ne bude, odlučila na podlaktici istetovirati isti logoraški broj koji on nosi već sedamdeset godina. Posebno je pozvao sve okupljene da prihvate i cijene svoje škol-

ske kolege, ali i sve ostale, bez obzira na razlike među njima.

Svakako valja napomenuti da je održavanje programa izazvalo veliki interes medija, čiji su predstavnici željeli doći do izjava svih aktera uključenih u provedbu programa, a posebno gosp. Lustiga. Također, neki su učenici ostali u razgovoru s predavačem i dugo nakon službenog kraja programa, želeći razmijeniti misli s njim te saznati još neke detalje koje ranije nisu imali prilike čuti.

Veliko nam je zadovoljstvo što smo nakon lošeg prošlogodišnjeg iskustva ustrajali u namjeri da Edukacijsko jutro ipak održimo u Kninu te što smo u organizaciji s gradskim vlastima omogućili učenicima, koji su prošle godine ostali zakinuti za ovaj program, da prisustvuju edukaciji i čuju riječi preživjelog holokausta.

Sarajevo, listopad 2013.

U listopadu 2013. godine, Festival tolerancije – Festival jevrejskog filma održan je drugi put u Sarajevu, čime je Udruga jasno pokazala svoju namjeru da svoje djelatnosti širi regionalno. U sklopu Festivala, koji je trajao tri dana, prikazano je 14 filmova, održana je izložba „Antimasonski plakati“, Branku Lustigu je dodijeljena nagrada za životno djelo LET'S CEE Film Festivala iz Beča te je organizirano Edukacijsko jutro.

Edukacija, realizirana u suradnji s La Benevolencijom, Mrežom za izgradnju mira, Goethe Institutom i IHRA-om, održana je 24. listopada u kinu Meeting Point. Program je bio namijenjen učenicima osmih i devetih razreda osnovnih škola, kojih se okupilo oko 270, što je za čak 40% više od službenog kapaciteta dvorane. Iako je Edukacijsko jutro već održano u Tuzli, ovo je prvi cjeloviti edukacijski program (koji je uključivao i film) koji je održan izvan Republike Hrvatske.

Film „Nadarena djeca“ opet je dobio jednu od najviših prosječnih ocjena na čitavom Festivalu, dok je predavanje

Branka Lustiga popraćeno s gotovo nezapamćenim zanimanjem i interesom. Dočaravajući prisutnima teške životne uvjete u nacističkim logorima u kojima je boravio, prisjetio se i sudbine bosanskih Židova iz Jasenovca te je povukao paralele sa strahotama iz Srebrenice. Prisjetio se trenutka stavljanja broja na ruku, rada u rudniku ugljena, boravka u logorskoj bolnici te nesretne sudbine Roma iz barake u Auschwitzu koji su preko noći nestali.

Kako je Sarajevo multietnički i multireligijski grad, imajući u vidu sukobe iz još nedavne prošlosti te današnju situaciju koja je nažalost daleko od idealne, pozvao je mlade na međusobno uvažavanje i toleranciju. „Da ne bi došlo do fašizma, najvažnije je voljeti jedan drugog.“ „Svaki put u životu kad imate priliku zaustaviti i najmanji čin koji vodi prema neofašizmu, poduzmite nešto!“ Ovime je završeno prvo u, nadamo se, nizu brojnih sarajevskih Edukacijskih jutara u budućnosti.

Novi Marof, studeni 2013.

Nakon Festivala u Sarajevu, realiziran je drugi dio turneje Edukacijskih jutara, ovaj put po kontinentalnoj Hrvatskoj. Prva postaja bio je Novi Marof. U suradnji s Varaždinskom županijom, Gradom Novim Marofom te Udrugom za edukaciju i promicanje ljudskih prava, 13. studenog održano je Edukacijsko jutro u Kulturnom centru Ivan Rabuzin. Programu je prisustvovalo oko 250 učenika iz čak tridesetak osnovnih i srednjih škola iz Varaždinske županije.

Pričajući o važnosti koju za njega predstavlja prenošenje poruka žrtava holokauta, Branko Lustig istaknuo je da ga upravo to motivira da drži predavanja učenicima širom Hrvatske. Kao zanimljiv detalj, izdvojio je da je na dodjeli Oscara za „Schindlerovu listu“ mislio upravo na 6 milijuna Židova koji su stradali u Drugom svjetskom ratu, kao i na sve druge koji su izgubili život samo zato što su rođeni različite boje kože ili nacionalnosti. Ističući kako i danas nažalost postoji još previše diskriminacije, poručio je: „Zar nije strašno da u 21. stoljeću distanciramo nekoga po tome kakve

je boje kože – svi smo mi iz ove zemlje i braća.“ Publika je imala nekoliko vrlo zanimljivih pitanja za predavača – koliko je zatočeništvo u logorima utjecalo na njegov karakter i radne navike, kako mu je bilo vratiti se kući nakon logora te u koliko je filmova glumio.

Ovaj će program ostati upamćen po izvrsnim ocjenama koje su mu učenici dali. Tako su i predavanje i film dobili prosječnu ocjenu od čak 4.9. Komentari s glasačkih listića išli su u istom tonu. Učenik iz OŠ Novi Marof napisao je: „Izvanredan film i još sjajnije Lustigovo predavanje koje se može čuti samo jednom u životu, nevjerojatno.“ Učenik iz OŠ Tužno je komentirao: „Čast mi je bila prisustvovati ovom skupu. Potrebno je više ovakvih direktnih susreta djece i predavača, da sva ona iz prve ruke saznaju, čuju, takva nažalost potresna svjedočanstva. Možda će onda tek znati cijeniti druge.“ Ipak, možda je najupečatljiviji komentar učenice iz Prve gimnazije Varaždin: „Promijenilo je moj pogled na svijet!“

Čakovec, studeni 2013.

14. studenog u Centru za kulturu Čakovec održano je pretposljednje Edukacijsko jutro ovogodišnje turneje. Ovaj je program održan u Čakovcu već treću godinu zaredom, čime se ne može pohvaliti više niti jedan drugi grad osim Zagreba. Program je, kao i u prethodna dva navrata, privukao veliko zanimanje pa je dvorana kapaciteta 550 mjesta jedva uspjela ugostiti sve koji su došli sudjelovati na njemu. Partneri ovog Edukacijskog jutra bili su Međimurska županija i Židovska općina Čakovec, nastavivši tako izvrsnu dugogodišnju suradnju s našom Udrugom.

Na predavanju se Branko Lustig prisjetio vremena kada je živio u Čakovcu prije nego je odveden u Birkenau te po povratku iz Bergen-Belsena. Pričajući o logorima, objasnio je odakle mu snaga da preživi. „Trebalo je svaki dan ujutro reći: ‚Ja ću doživjeti ovu večer, a svaku večer trebalo je reći samom sebi: ‚Probudit ću se, opet ću otići raditi i doći ću kući jednog dana.‘ Ta želja u meni da

dođem kući i opet započnem život bila je jača od onog što se zove smrt.“ Upozoravajući na jačanje fašizma po Europi, istaknuo je kako su za pozitivne pomake u društvu najvažniji obrazovanje i ljubav prema bližnjima. Da bi demokracija zaista zaživjela u punom smislu te riječi, bit će potrebno još neko vrijeme, no već danas se više ne smiju raditi distinkcije među ljudima na temelju njihove rase, religije ili opredjeljenja.

Usljedila su zanimljiva pitanja iz publike, koju je zanimalo je li ikada dijelio svoja iskustva iz logora sa suradnicima na filmskim setovima te koliko mu je bilo teško nastaviti normalno živjeti nakon povratka iz zatočeništva. Čitav je program još jednom dobio vrlo visoke ocjene (4.85), a komentari su redom bili pozitivni i ohrabrujući. „Jako dirljivo i potaknulo me na to da sve ljude treba jednako gledati, da ih treba poštovati iako su drugačiji od nas“, riječi su učenika iz OŠ Hodošan.

Osijek, studeneni 2013.

15. studenog programom u Osijeku, rodnom gradu Branka Lustiga, završena je do sada najopsežnija turneja Edukacijskih jutara. Pred oko 280 mladih, program je održan u dupkom punom kinu Urania. Partner programa bio je Grad Osijek. Kao i na prethodna dva Edukacijska jutra u ovom gradu, u ovaj je put dolazak Branka Lustiga izazvao golemi interes. Sve su osječke osnovne škole sudjelovale na programu, na koji su također došli i učenici iz udaljenijih mjesta.

Nakon što je učenicima ukratko predstavio neke detalje iz povijesti njihovog grada te sudbinu svoje obitelji, Branko Lustig približio im je i vlastiti put iz Drugog svjetskog rata. Ističući da je na svijetu preostalo svega 3000 ljudi s tetoviranim logoraškim brojem, zamolio je učenike da oni jednom u budućnosti prenose dalje ovu tragičnu epizodu ljudske povijesti kako se slični događaji ne bi ponovili. U doba kada u ovom dijelu Europe dolazi do jačanja neofašizma, nužno je da se mladi odupru tome.

Iako je gosp. Lustig održao jedno od najdužih predavanja od pokretanja Edukacijskih jutara, učenici su imali broj-

na pitanja. Iz niza pitanja na temu logora i filmske karijere, kao posebno dirljivo valja izdvojiti ono je li u zatočeništvu imao prijatelja. Također, na ovom smo programu zaprimili neke od najdojmljivijih komentara. „Film mi se svidio i čak me rasplakao. Film je vrlo poučan i govori mnogo toga pozitivnog. Mislim da se ovakvi programi trebaju više održavati. Mislim da svako dijete treba znati što se dogodilo i što je bilo. Žalosno je to što mnoga djeca ne znaju što se dogodilo i ne znaju što je bilo pa ta djeca crtaju kukaste križeve i pozdravljaju Hitlerovim pozdravom. Mnogo sam toga naučio što nisam znao. Tijekom filma rasplakao sam se kao i tijekom kada je gospodin iz logora pričao o svojoj žalosnoj priči. Nadam se da će nacizam u skorom vremenu nestati s ove zemlje jer ovo je jedan od najgorih pokreta na svijetu. Sve u svemu, sviđa mi se ovo i zato kod ocjenjivanja filma i ocjenjivanja predavanja neću dati 5 već ću dati 10. Svaka čast onome tko je ovo organizirao“, riječi su učenika OŠ Grigora Viteza.

Predavanja na fakultetima 2013.

Uvidjevši značaj i uspjeh dosadašnjih predavanja, renomirani fakulteti sa Sveučilišta u Zagrebu počeli su pozivati Branka Lustiga da se obrati i njihovim studentima.

26. rujna, na Filozofskom fakultetu, u sklopu izložbe „Anne Frank – povijest za sadašnjost“, Branko Lustig održao je predavanje na temu tolerancije. Posebno je naglasio važnost kontinuiranog rada na edukaciji mladih kojima se od najranijih dana trebaju usađivati vrijednosti tolerancije i koje treba učiti da se „druge“ ne smije smatrati prijetnjom već bogatstvom, ne brkajući pojmove religije i tradicije, permanentno inzistirajući na vrijednostima slobode mišljenja i

izražavanja.

Krajem godine uslijedila su četiri predavanja na Fakultetu političkih znanosti. 26. studenog Branko Lustig priča o „Logorima na području Hrvatske“, a dan poslije održao je predavanje na temu „Vrste logora u Drugom svjetskom ratu, radni logori i logori smrti“. „Konferencijsko predavanje o svijetu filma i povijesno-produkcijskim temama“ provedeno je 4. prosinca, a 6. prosinca održano je predavanje na temu „Nacional-socijalistička partija; Nirnberški zakoni s primjerima“.

Sva su predavanja bila otvorena za javnost.

Medijska popraćenost Edukacijskih jutara

KBKG

LIST UČENIKA OŠ „RETFALA“, OSIJEK, WEB IZDANJE, ŠK.G. 2013./2014.

Naslovna Događanja Nastava Projekti Okruženje Kolumne Odrastanje Sport Odmori

Predavanje Branka Lustiga NE DOPUSTITE RATOVE

18/11/2013 Događanja Lustig admin

Oko 250 osječkih učenika, među kojima su bili i učenici naše škole, prisustvovalo je 15. studenoga 2013. u kinu Urania predavanju filmskoga producenta Branka Lustiga, dobitnika dvaju Oskara, o iskustvima koja je stekao u koncentracijskim nacističkim logorima za vrijeme Drugog svjetskog rata. Ovo predavanje jedno je u nizu na turneji pod nazivom Edukacijska Jutra, koja, kako je rekao gospodin Lustig, ponajviše govore o toleranciji. Prije predavanja prikazan je nje-mački film „Nadarena djeca“. Vrijeme filma je Drugi svjetski rat, a prikazane su samo neke od užasnih stvari koje su se događale.

Branko Lustig prije svega je istaknuo kako mu je drago što je u Osijeku jer je on njegov rodni grad. Zatim nam je ispričao svoje doživljeje i nimalo lijepa, ali vrlo poučna iskustva: gubitak roditelja, naporan rad, borbu sa smrću, glad, bolesti ... To su samo neka od iskustava koje je gospodin Lustig proživio.

Međutim, poručio je da ne smijemo živjeti u mržnji „jer se jednostavno tako ne može živjeti“. Nije važno kakve smo vjere ili boje kože, zbog takvih se – kako je rekao – silnica ne smijemo mrziti. Naša generacija, nastavio je, ne smije dozvoliti da se nešto kao Drugi svjetski rat ponovi i da netko proživljava ono što je on i što su mnogi drugi morali proživljavati. Potom je dodao:

- Preživio sam samo zato što sam svako jutro kada bih se probudio govorio: „Ovaj dan moram preživjeti“ ili, prije polaska na spavanje: „Ovu noć moram preživjeti.“

Nakon predavanja Branko Lustig odgovarao je na pitanja nazočnih. Učenike je zanimalo, primjerice, zašto kroz brojne ratove šovječanstvo ne uči. Odgovorio je da je „mržnja (...) ponekad jača od ljubavi“. Zanimljiv je i odgovor kako je gospodin Lustig uspio oprostiti Nijemcima. Naime, dok je snimao film „Vjetrovi rata“, radio je sa skupinom Nijemaca te je bilo održano predavanje o događaju u Auschwitzu. Za vrijeme predavanja Nijemci su zaplakali. Bio je to trenutak kada je oprostio.

- Treba oprostiti, ali nikada zaboraviti – zaključio je svoja izlaganja.

Napisala: Dorotea Živalj, 7.b

Oskarovac Branko Lustig u Novom Marofu održao tribinu o holokastu

U sklopu turneje "Edukacijska jutra", čija je svrha poučiti djecu o strahotama holokausta, Lustig je 13. studenog u Novom Marofu učenicima o spomenutim strahotama govorio iz vlastitog iskustva, a potaknut pitanjima učenika, osvrnuo se i na svoju hollywoodsku karijeru.

Dvorana Kulturnog centra Ivan Rabuzin bila je ispunjena do posljednjeg mjesta, a interes posjetitelja bio je toliki da je jedan dio ljudi ostao sjediti na stepenicama kroz središnji dio kino dvorane.

Učenicima osnovnih i srednjih škola, koji su za tu prigodu stigli organizirano, ponajprije je prikazan film pod naslovom "**Nadarena djeca**", a potom je Lustig više od sat vremena odgovarao na pitanja i govorio o svojim iskustvima.

- Bili ste tako tiho, da sam u jednom momentu pomislio da ste izašli van - našalio se pod dojmom pažnje s kojom su djeca pratila potresnu priču o njihovim vršnjacima koji su se našli u vrtlogu Drugoga svjetskog rata.

- **Nastojeći obići što više gradova i sela u našoj domovini, došli smo i do vas. Vi ste u najboljim godinama da razumijete što je to bio holokaust i što su nacisti radili.** Meni ni danas nije jasno zašto su to radili, ali ne samo oni u ono vrijeme, nego i u ovo vrijeme u Vukovaru, Srebrenici... Zašto netko ima potrebu ubiti bližnjega svoga? Kad sam bio vaših godina, čak mlađi, mene i mamu su u vagonima kakve ste vidjeli u filmu odveli u Birkenau - rekao je između ostaloga ovaj dobitnik oskara za filmove **Schindlerova lista** i **Gladijator**.

Početna > Kultura i sport > Branko Lustig održao predavanje u šibenskom kazalištu

Branko Lustig održao predavanje u šibenskom kazalištu

07.10.2013

U sklopu turneje Edukacijskih jutara Festivala židovskog filma Zagreb danas, 7. listopada, u prepunom Hrvatskom narodnom kazalištu u Šibeniku održano je predavanje Branka Lustiga, hrvatskog producenta i dobitnika nagrade Oscar za filmove Schindlerova lista i Gladijator. Tema predavanja bila je iskustvo iz zloglasnih koncentracijskih logora, s posebnim naglaskom na poticanje tolerancije i mirnog suživota među pripadnicima različitih nacionalnosti i religija.

U okviru programa, u organizaciji kojeg je partner Grad Šibenik, prikazan je i višestruko nagrađivan njemački igrani film "Nadarena djeca" redatelja Markusa Rosenmüllera iz 2011. godine.

U ime Grada Šibenika sve prisutne, prije projekcije filma, pozdravila je pročelnica Upravnog odjela za društvene djelatnosti Mirjana Žurić, koja je tom prigodom kazala: "

Zadovoljstvo mi je što u ime Grada Šibenika i gradonačelnika dr. Željka Burića, mogu pozdraviti sve vas, zahvaliti vam na dolasku i interesu za temu holokausta koju smo kroz ovaj današnji program željeli približiti mladima na njima razumljiv način - igranim filmom „Nadarena djeca“. Govoriti o holokaustu zadaća je svih nas koji participiramo u odgojno-obrazovnom sustavu, a ne samo učitelja i nastavnika povijesti, geografije, etike ili vjeronauka.

Moramo slušati svjedočanstva, čuti priče, uvidjeti što se dogodilo i shvatiti da su iza riječi, iza jedne riječi-Holokaust- toliko života izgubljeni, toliko snovi ugušeni, tolike nade se nisu obistinile. Žrtve su oni koji su nestali, ali i oni koji su izbjegli užase. Neki su još sa nama i trebamo ih slušati i učiti od njih, shvatiti da se to zaista dogodilo i razumijeti poruku.

Program je prije svega bio namijenjen učenicima viših razreda osnovnih škola.

Branko Lustig (Osijek, 10. lipnja 1932.) je hrvatski producent i glumac židovskog podrijetla.

Tijekom drugog svjetskog rata bio je interniran u koncentracijskim logorima Auschwitz i Bergen-Belsen. Prvi je Hrvat koji je kao najbolji producent nagrađen dvjema filmskim nagradama 'Oscar' i to 1993. godine za film Schindlerova lista, te 2001. za film Gladijator. Dvostruki je dobitnik i nagrade Zlatni globus za navedene filmove.

Festival židovskog filma Zagreb prvi je put u Hrvatskoj organiziran 2007. godine kao jedini festival židovskog filma u regiji. Prve je godine trajao tri dana, sljedeće dvije proširen je na pet dana, dok od četvrtoga izdanja traje sedam dana.

Ono što ovaj Festival od prvoga dana opisuje kao jedinstven u svijetu jest posvećenost temi Holokausta te edukacija svih naraštaja, a posebice djece školske dobi, kroz različita predavanja i radionice o nužnosti razumijevanja različitog.

Uvidjevši značaj posebne brige o mladima kao najznačajnijeg segmenta u razvoju demokratskoga društva, jedna od bitnijih cjelina Festivala od 2009. godine postaju Edukacijska jutra, obrazovni program kojim se želi mladima i najmladima govoriti o strahotama holokausta kako bi iz te tragične epizode svjetske povijesti naučili više o prihvaćanju različitosti i pristupanju svakom čovjeku kao pojedincu vrijednom poštovanja.

Kroz proučavanje holokausta, učenici mogu shvatiti vrijednost potrebe za njegovanjem i zaštitom demokratskih vrijednosti, kao i razumjeti značaj tolerancije. Učenici mogu shvatiti kako šutnja i ravnodušnost prema patnjama drugih mogu dovesti do ponavljanja velikih nepravdi iz prošlosti. Kroz diskusiju i razmjenu mišljenja, mladi shvaćaju da su prihvaćanje različitosti i poštovanje drugačijeg jedini ispravni način života u modernom svijetu.

Uvođenjem filmskog medija kao platforme za edukaciju o holokaustu, svake godine odabirući igrani ili dokumentarni film visoke umjetničke i edukativne vrijednosti, mladima se na njima razumljiv i kroz medij filma blizak način proširuje saznanje o holokaustu te im se otvara platforma za diskusiju koja nakon predavanja učenike i studente potakne na razmišljanje.

DANI
BH. NEZAVISNI TEMATIČNI MAGAZIN

Pretraga arhive tekstova BH Dana

NOVI BROJ | ARHIVA | MARKETING | KONTAKT

DANI 855 | 01.11.2013. | Piše: Đorđe Krajišnik

edukacijsko jutro
Predavanje Branka Lustiga o strahotama logora

Mi više nismo bili ljudi, zvali su nas brojevima

Ono što je posebno značajno u ovoj, slobodno možemo reći, misionarskoj akciji Branka Lustiga jeste činjenica da se on obraća djeci, nastojeći tako ispraviti one greške i prešućivanja, koja su prisutna kako u obrazovnim, tako i porodičnim narativima ovih krajeva kada su u pitanju neka od najtraumatičnijih mjesta kako one dalje, tako i one veoma bliske ratne prošlosti i njoj pripadajućih zločina

U Sarajevu je u okviru Festivala tolerancije - 2. festivala jevrejskog filma, koji se održavao u periodu od 25. do 27. oktobra u kinu Meeting Point, upriličeno predavanje na temu holokausta, logora i drugih strahota dvadesetog vijeka dvostrukog oscarovca i jednog od najznačajnijih filmskih radnika s prostora razorene Jugoslavije - Branka Lustiga. Riječ je o konceptu koji Lustig sa svojim saradnicima posljednjih godina redovno primjenjuje po osnovnim i srednjim školama u Hrvatskoj, u kojima, kao što je to bio slučaj i tokom predavanja u Sarajevu, govori o iskustvu logora koje je preživio kao desetogodišnji dječak tokom Drugog svjetskog rata.

Teklić | **RIJEČKE LJETNO**
magazin za ispunjen život. | Zvijezda europskog neba

Naslovnica | Lifestyle | Kulturodrom | Feljton dizajn | Biz | Blog | Rijeka 24h

Petak, 07.06.2013

Edukacijsko jutro Branka Lustiga pred punom dvoranom Art-kina

Edukacijsko jutro s Brankom Lustigom okupilo oko 300 riječkih osnovnoškolaca

U petak, 7. lipnja s početkom u 12 sati održano je Edukacijsko jutro s Brankom Lustigom koje je bilo namijenjeno 7. i 8. razredima rječkih osnovnih škola.

U sklopu edukacijskog programa Festivala tolerancije u Art-kinu Croatia prikazan je nagradivani film Nadarena djeca kojeg je prošlog tjedna nagradila i zagrebačka publika 7. Festivala židovskog filma.

Program Edukacijskog jutra, uz projekciju filma Nadarena djeca, obuhvatio je i predavanje Branka Lustiga o njegovu iskustvu iz zloglasnih koncentracijskih logora i važnosti tolerancije, međusobnog uvažavanja i prihvatanja različitosti.

Njemačka drama Nadarena djeca donijela je priču o iznimno nadarenoj djeci koja razvijaju duboko i iskreno prijateljstvo koje je nadvladalo njihove religiozne i nacionalne različitosti. Univerzalne teme drame Nadarena djeca ovaj su film učinile bezvremenim te su se teme posebno svidjele kako nastavnici tako i riječkim školarcima.

Poruka Festivala je 'širiti ljubav i toleranciju' kako je i sam Branko Lustig naglasio.

BRANKO LUSTIG O TOLERANCIJI ISPRED 650 DJECE I MLADIH

'Prigrbite nekoga druge vjere i druge boje kože kao svog prijatelja i ne pravite razlike'

U kinu Europa je održano drugo Edukacijsko jutro ovogodišnjeg Festivala židovskog filma Zagreb, u sklopu kojeg je počasni predsjednik Branko Lustig održao dirljivo predavanje u prepunoj dvorani ispred više od 650 djece i mladih. Predavanju su nazočili osnovnoškolci iz niza škola iz Zagreba i okolice kao i iz Vukovara, Lipika i Banovine te učenici desetak srednjih škola iz Zagreba.

Ovaj značajan program edukacije koji se ove godine održava petu godinu zaredom započeo je projekcijom dugometražnog filma *Nadarena djeca* redatelja Markusa Rosenmüllera - spomenuti uradak govori o glazbeno nadarenoj djeci koja razvijaju duboko i iskreno prijateljstvo koje je nadvladalo njihove religiozne i nacionalne različitosti.

Nakon projekcije filma, Branko Lustig održao je predavanje o toleranciji kao i vlastitom iskustvu iz koncentracijskih logora nacističkog režima. Upravo kako bi podučio današnju djecu o strahotama koncentracijskih logora u Drugom svjetskom ratu, Branko Lustig neumorno po Hrvatskoj progovara o svojim iskustvima iz logora, događajima koji se nikada ne bi smjeli ponoviti. Gost predavanja je bio i Terence Pike, predstavnik UNHCR-a u RH, pošto je program Edukacijskih jutara realiziran u suradnji sa UNHCR-om Hrvatska.

LUSUSRET SEDMOM JFF-U

Branko Lustig:
Ovdašnja djeca nemaju blagog pojma o holokaustu

Pravi i jedini mogući put je da se svi mi - bez obzira jesmo li Židovi, pravoslavci, kršćani ili Romi - međusobno volimo i pokazujemo poštovanje

"Starijim ljudima ne treba govoriti što se to ne smije ponoviti, to treba reći vama mladima. Vi još uvijek ne znate da su - prijateljstvo i ljubav - baš kao što ste vidjeli u filmu, glavni čimbenik i faktor da se takvi događaji ne ponove. Dovedi smo autobuse iz Banovine, Lipika, Vukovara i ova je poruka posebno važno za vaša mjesta. Puno govorim po školama po cijeloj Hrvatskoj. Mladima objašnjavam da je ljubav između vas, ljubav prema bližnjemu, izuzetno važna. Pravi i jedini mogući put je da se svi mi - bez obzira jesmo li Židovi, pravoslavci, kršćani ili Romi - međusobno volimo i pokazujemo poštovanje jedni prema drugima jer samo tako možemo prebroditi sve krize i možemo postati ravnopravna zemlja u Europi", poručio je mladima Branko Lustig.

Mladi posjetitelji pokazali su veliki interes za održano predavanje i htjeli su doznati odgovore na pitanja, odluke i pojave koji oni ne razumiju, poput one o ulaganju novaca u vojsku te istovremenom promicanju mira.

"Povijest će pokazati da možda mi sada nismo bili u pravu, ali baš zato vi imate moć da se to promijeni i baš vi ste oni koje će kreirati našu budućnost", uzvratilo je Terence Pike.

"Mene je spletom okolnosti od smrti u logoru spasila upravo ljubav i poštovanje moga oca prema jednom Nijemcu. Zato vas molim da u ime mojih 80 godina razmislite o ovome na povratku svojim kućama i da, kada dođete drugi dan u razred, prigrbite nekoga tko je druge vjere i druge boje kože kao svog prijatelja i da ne pravite razlike. Strašno je kada ljudi žive zajedno, a mrze se. Razmislite koliko je samo ljudi ubijeno zbog druge boje kože ili vjere. To se više ne smije dogoditi. Uvjerite u to i vaše roditelje i jednog dana, kada ćete imati svoju djecu, odgajajte ih u duhu da se ovakvi događaji više nikada ne smiju ponoviti", zaključio je Lustig i tim riječima završio svoje predavanje.

M.I.Š.
24.05.2013.

ZADAR

Objavljeno 26.09.2012. u 18:10

NEGODOVANJE RODITELJA

Branko Lustig zadarskim osnovnoškolcima: Da Bog postoji, ne bi bilo holokausta ni Jasenovca

Like 84 Tweet 1 +1 0

- Bog za mene ne postoji, ja u njega ne vjerujem. Da postoji, ne bi dozvolio holokaust, strašna mučenja i ubijanja Židova u nacističkim logorima, kao u logoru Auschwitz gdje sam dospio kao dječak u dobi od 11 godina. Ne bi dozvolio ni pokolj u Srebrenici, koji se dogodio u ovom ratu, devedesetih - tim se riješima dvostruki hrvatski oskarovac Branko Lustig obratio u srijedu zadarskim učenicima sedmih i osmih razreda.

U Kazalištu lutaka Zadar, prije razgovora sa Lustigom, učenicima je prikazan film "Posljednji let Petra Ginza", kao jednodnevni obrazovni program za učenike koji je Grad Zadar organizirao u suradnji s Udrugom "Festival suvremenog židovskog filma Zagreb".

Film govori o holokaustu i sudbini dječaka koji je sa 14 godina bio deportiran u logor, gdje je kasnije ubijen.

- Ja moj logoraški broj nikada nisam izbrisao sa ruke - rekao je Lustig učenicima u prepunoj dvorani Kazališta lutaka, pokazujući utisnuti logoraški broj na ruci.

- Nisam ga izbrisao, jer nisam htio zaboraviti što sam u Auschwitzu preživio i što sam tamo vidio. Znate li za Jasenovac? U tom su logoru ustaše ubijale Rome, pravoslavce i Židove. Ubijali su i djecu i bacali ih u masovne grobnice. U Jasenovcu je ubijeno oko 16.000 Roma i 13.500 Židova. Zašto? Nisu imali razloga. Ja ni danas ne razumijem zašto. I zato ne želim da zaboravite današnji dan kada sam vam govorio o holokaustu i o besmislu mržnje, jer ne želim da se ikada lakve stvari ponove. Govorim i stoga da se ne bi desilo da netko kaže da toga nije bilo, a već se tako govori - rekao je Lustig osnovnoškolcima, dodajući da trenutčno piše scenario za film o Jasenovcu, emocionalno pogođen pričom o Romima u tom logoru.

- Romi su jedne večeri zabavljali ustaše, a oni su ih poslije toga poklali. To je strašno - rekao je Lustig.

On je učenicima posebno poručio da među njima ne smije biti mržnje i podjela.

- Kako je moguće da u ovoj lijepo zemlji djeca ne žele sjediti u klupi sa Romima ili pravoslavicima? Da su u Vukovaru pravoslavci izdvojeni u posebne škole? Toga ne smije biti - zaključio je Lustig.

Primjedba učenice

Lustig je u Zadru, zbog primjedbe jedne učenice da ju je film "Posljednji let Petra Ginza" uvrijedio, odustao od njegovog daljnjeg prikazivanja. Slijedeća projekcija bila je zakazana u četvrtak u Kninu.

U filmu je, naime, prikazana kršćanska crkva te je njezina ljepota stavljena u kontrast sa zločinima koje su činili kršćani. Učenica je zamjerila što se u filmu govori protiv kršćanstva, na što je Lustig uzvratilo da je i on primijetio da to nije u redu.

- Potpuno se slažem sa vama. Odustajem od daljnjeg prikazivanja ovog filma. Izabrao ćemo drugi - kazao je Lustig.

Kako onda mogu vjerovati u Boga?

Na konferenciji za novinare, održanoj nakon projekcije filma i druženja s učenicima, Lustig je upitan o dijelu izlaganja djeci, u kojem im je poručio da Bog ne postoji.

- Ja se kanim izvinili onim roditeljima koji su na ovo druženje poslali svoju djecu. Ja sam djeci rekao da jedino ljubav prema bližnjemu može spasiti svijet i da ne vjerujem u Boga, jer je nemoguće da bi se sve to u logorima smrti deševalo ako Bog postoji - ponovio je Lustig svoje stajalište.

- U logorima su ljudi u kolonama išli u smrt, u plinske komore, u miru su išli jer su vjerovali da će ih „On“ spasiti, vjerovali su u to i kada je plin već smrdio, do zadnjega časa. Ali nitko ih nije spasio. Kako onda mogu vjerovati u Boga? - kazao je Lustig.

Ispred zgrade Kazališta lutaka negodovao je jedan otac, kazavši da on svoje dijete nije poslao na Lustigovo predavanje, već da je učenike poveo škola, te da on nije imao nikakve informacije o tome što će djeca tamo gledati i slušati.

L. Kalmeta

Snimio: Luka Gerlanc/CROPIX

Vijesti BLAGDANSKI KUTAK
blagdaniportal.hr

NASLOVNICA VIJESTI BIZNIS SPORT SCI/TECH KOMENTARI KULTURA SHOWTIME LIFESTYLE

Naslovnica Hrvatska Svijet Crna kronika Vremenska prognoza HAK promet

JOSIPOVIĆ OSUDIJO BOJKOT OSKAROVCA

'Društvo nesporno prihvatiti Lustigov svjetonazor i uvjerenja'

Datum objave: 03.10.2012 09:09
Autor: Marina Barukčić

↑ Povećaj veličinu slova
↓ Smanji veličinu slova

✉ Pošalji prijatelju
🌐 Ispiši stranicu

👍 Like 261 🐦 Tweet 1 📌 Pin it 📄 Share 7

Prije točno tjedan dana poznati oskarovac Branko Lustig održao je predavanje pred zadarskim osnovnoškolcima nakon projekcije filma 'Posljednji let Petra Ginza' i pritom im se otvorio objasnivši zašto ne vjeruje u Boga. Njegov stav zgrozio je neke nastavnike u Kninu koji su potom bojkotirali posjet slavnog holivudskog producenta. Taj nedemokratski čin je, nakon upita tportala, oštro osudio predsjednik Ivo Josipović

'Bog za mene ne postoji, ja u njega ne vjerujem. Da postoji, ne bi dozvolio holokaust, strašna mučenja i ubijanja Židova u nacističkim logorima, kao u logoru Auschwitz gdje sam dospio kao dječak u dobi od 11 godina. Ne bi dozvolio ni pokolj u Srebrenici, koji se dogodio u ovom ratu, devedesetih', tim se riječima dvostruki hrvatski oskarovac **Branko Lustig** obratio zadarskim učenicima sedmih i osmih razreda te izazvao negodovanje i masovni bojkot projekcije u Kninu. Navodno je upravo ravnatelj škole u Kninu, vjeroučitelj **Ivan Uzun**, zabranio učenicima da gledaju film.

Netolerantan odnos prema Lustigu za tportal je osudio predsjednik Ivo Josipović: 'Organizirani bojkot filma o holokaustu zbog svjetonazora gospodina Lustiga nedemokratski je i štetan postupak. S jedne strane, on govori o demokratskom deficitu našeg društva, nespornog da prihvatiti legitiman svjetonazor pojedinca i njegova religijska uvjerenja. Takav postupak, posebno jer je riječ o manipulaciji djecom, nije primjeren demokratskom društvu.'

Josipović ističe da sam film koji je prikazan govori o holokaustu, najstrašnijem zločinu u povijesti čovječanstva: 'Gospodin Lustig je i sam, kao dječak, preživio pakao Auschwitzta. Iskustva i razmišljanja o zločinu koja je želio podijeliti s mladima dragocjena su kao važan iskaz o povijesti koji mladima treba pomoći da razumiju povijest, da odbace genocid i osude zlo koje je prijetilo cijelom čovječanstvu.'

Rekao je da kao društvo moramo jasno i nedvosmisleno osuditi zločinačku i genocidnu politiku holokausta i biti spremni reagirati na svaku pojavu relativizacije holokausta. 'Siguran sam da ogromna većina građanki i građana Knina razumije što se dogodilo i da će Grad pozvati g. Lustiga, da će Kninjani pogledati film i razgovarati o njegovoj moralnoj poruci', poručio je Josipović za tportal.

Bojkot je do sada već osudio i ministar znanosti, obrazovanja i sporta **Željko Jovanović** rekavši da se ovakvim ponašanjem sve žrtve holokausta ubijaju po drugi put te da je ponašanje u Zadru i Kninu ukazalo još jednom na potrebu uvođenja i građanskog i zdravstvenog odgoja u škole. 'Tako ćemo spriječiti da neodgovorni odrasli svojim neodgovornim ponašanjem šalju loše poruke djeci za čiji su zdravu razvoj najodgovorniji', rekao je Jovanović.

Inače, film 'Posljednji let Petra Ginza', bio je prikazan učenicima u Zadru kao jednodnevni obrazovni program u suradnji s udrugom Festival suvremenog židovskog filma Zagreb. Film govori o holokaustu i sudbini dječaka koji je sa 14 godina bio deportiran u logor, gdje je kasnije ubijen.

Lustig je učenicima posebno poručio da među njima ne smije biti mržnje i podjela: 'Kako je moguće da u ovoj lijepoj zemlji djeca ne žele sjediti u klupi s Romima ili pravoslavicima? Da su u Vukovaru pravoslavci izdvojeni u posebne škole? Toga ne smije biti.'

Zbog primjedbe jedne zadarske učiteljice da ju je film uvrijedio, Lustig je odmah odustao od njegovog daljnjeg prikazivanja u Zadru, a nakon incidenta u Kninu izjavio je: 'Sve me to skupa rastužilo, ali shvatio sam da nema smisla uzrujavati se. Idemo dalje.'

Veze vijesti

- Josipović zabrinut što su Hrvati sve stariji i što ih je manje (17.12.2012)
- Sastanak Josipovića i Nikolića na neutralnom terenu? (17.12.2012)
- 'Ne bi bilo dobro da se zakačimo sa susjedima' (15.12.2012)
- 'Treba pričati o tome koliko je Zagreb bio blizak Beogradu' (15.12.2012)
- 'Izostale su reforme - zato nam je smanjen rejting' (15.12.2012)
- 'Presuda generalima neće zaustaviti pomirenje sa Srbijom' (14.12.2012)

[Još vijesti na temu](#)

Drugačija i povoljnija reklama na više od 500 hrvatskih portala!
Plaćate samo za klik - 0.25 kn. Info na: [ETARGET online](#)

Portal: Škole.hr

8. 5. 2012. u 08:43 sati

Edukacijska jutra Festivala židovskog filma Zagreb 2012.

U zagrebačkom kinu Europa od 20. do 26. svibnja održat će se 6. Festival židovskog filma Zagreb, festival koji zagovara dijalog, toleranciju, multikulturnu različitost, mimi suživot pripadnika različitih nacionalnosti i religija, a ove godine u fokusu će biti tolerancija. Uz bogat filmski program s 54 naslova, međunarodnu filmsku radionicu i izložbu japanskog umjetnika Seijija Kimota, održat će se i poseban program Edukacijska jutra koji je u prve tri godine održavanja okupio više od četiri tisuće mladih.

Program Edukacijska jutra pokrenut je s ciljem da se učenicima i studentima približi tragedija Holokausta na njima prihvatljiv način te da ih se kroz tu prizmu podučiti o vrijednosti tolerancije i prihvaćanja različitosti. Edukacijska jutra jedinstven su i zanimljiv način učenja o svjetskoj povijesti izvan školskih klupa.

Ovogodišnji program uključuje dva Edukacijska jutra: 21. svibnja u 12 sati u kinu Europa održat će se program pod vodstvom Johanna Chapoutota, nagrađivanog francuskog stručnjaka za povijest nacionalsocijalizma te predavača na sveučilištu u Grenobleu. Isječcima iz dokumentarnih i igranih filmova, Chapoutot će pokazati u kojoj je mjeri nacističko vodstvo koristilo filmski medij kao propagandno sredstvo te kako se kritičkim gledanjem tako snimljenih filmova može razotkriti manipulacija gledatelja i spriječiti širenje nacizma. Spomenuti program namijenjen je učenicima drugih, trećih i četvrtih razreda srednjih škola te studentima.

Drugo Edukacijsko jutro održat će se 24. svibnja u kinu Europa u 12 sati, a namijenjeno je učenicima sedmih i osmih razreda osnovnih škola te prvih razreda srednjih škola. Njima će biti prikazan film 'Posljednji let Petra Ginza', inspirativna priča o mašti i kreativnom izričaju dječaka u zloglasnom logoru Theresienstadt. Poslije filma uslijedit će predavanje Branka Lustiga, predsjednika Festivala i dvostrukoga dobitnika Oscara, u sklopu kojega će biti govora o njegovu iskustvu u koncentracijskim logorima Auschwitz i Bergen-Belsen. Program je organiziran u suradnji s UNHCR-om, čije će se predstavnik, gospodin Terence Pike, također obratiti učenicima.

Blog: jelenabrcovic / O PRIRODI I DRUŠTVU

24.06.2012

O Festivalu židovskog filma

U moru festivala koji pronalaze dom u kinu Europi, ističe se jedan šestogodišnjak. Radi se o Festivalu židovskog filma koji ima popriličnu posjećenost, što zbog dobrih filmova, što zbog oskarovca Branka Lustiga koji je počasni direktor festivala. U tih tjedan dana trajanja, organizatori priređuju izložbe, glazbene večeri i edukacijska jutra.

Upravo ta edukacijska jutra čine Festival iznimnim i drugačijim. Edukacijska jutra su obrazovni projekt koji nastoji približiti djeci i mladima, na njima razumljiv način, tragediju počinjenu u Drugom svjetskom ratu. Najvažnije je što edukacije nisu usmjerene samo na tragediju koja se desila Židovima, već predavači govore i o stradanjima drugih naroda koji su bili „nepodobni“ nacistima, a koja su se desila zbog raznih političkih, povijesnih, religijskih i socijalnih faktora... Kroz predavanja, nastoji se djecu naučiti što je tolerancija i kako se suprotstaviti netolerantnim osobama, kako reagirati na omalovažavanja i kako poštivati jedni druge.

Ovogodišnje predavanje osnovnoškolcima održao je, sada već tradicionalno, Branko Lustig. Nakon njegova svjedočanstva, djeca su kroz pitanja i razgovor naučila kako šutnja nije dobra ako se uočava nepravda, kako postoje različiti ljudi i različiti načini življenja, ali da ne postoje „bolji“ ljudi i „ispravniji“ način življenja. Naučili su kako je jedini ispravan način življenja međusobno poštivanje i prihvaćanje različitosti.

SVJEDOČANSTVO BRANKA LUSTIGA

Festival židovskog filma osmislio je sjajan način edukacije djece jer se tolerancija uči od malih nogu, a ona je neophodna za miran suživot ljudi koji ni danas nije moguć u mnogim zemljama diljem svijeta. Edukacijska jutra posjećuju i druge gradove diljem Hrvatske izvan termina Festivala. Obično su destinacije gradovi i područja koja su bila u prošlosti zahvaćena ratom ili regije s velikim brojem manjina.

Edukacija o Holokaustu u Čakovcu

Unio Maja Novosel, 8. Rujan 2011.

Udruga "Festival židovskog filma" danas organizira Edukacijska jutra u gradu Čakovcu. Ovaj program, namijenjen ponajprije učenicima sedmih i osmih razreda osnovne škole, održat će se u Centru za kulturu, Trg Republike bb, s početkom u 10 sati. Cilj ovoga projekta je približiti mladima tragediju Holokausta, na njima razumljiv način, kroz prizmu stradanja prvenstveno židovskog naroda, ali i općenito svih onih koji su u Drugom svjetskom ratu bilo čime odudarali od zacrtanoga, nacističkom umu prihvatljivoga tipa čovjeka. Na ovaj način nastojimo kod učenika još više probuditi ljubav prema bližnjima te razviti njihovu toleranciju i razumijevanje prema svima s kojima ne dijele istu nacionalnost, jezik, rasu, religiju ili stavove.

Program će se sastojati od projekcije dugometražnog dokumentarnog filma Larrya Weinsteina "Unutar Hanina kovčega", predavanja počasnog predsjednika Festivala, dvostrukog dobitnika nagrade Oscar i čovjeka koji je preživio Holokaust, gospodina Branka Lustiga te diskusije s učenicima.

Zahvale idu Međimurskoj županiji, Židovskoj općini Čakovec, Gradu Čakovcu te Centru za kulturu na suradnji i pomoći pri realizaciji projekta.

16. RUJNA 2011

U CINEPLEXXU U AVENUE MALLU ORGANIZIRAN PROGRAM EDUKACIJSKA JUTRA

Branko Lustig govorio učenicima o toleranciji

Više od 300 učenika 7. i 8. razreda osječkih osnovnih škola jučer se u Cineplexxu, u Trgovačkom centru Avenue Mall, imalo čast upoznati i družiti s Brankom Lustigom, rođenim Osječaninom i dvostrukim dobitnikom prestižne filmske nagrade Oscar.

Susretljivi Lustig, inače počasni građanin Osijeka, u rodni grad stigao je u organizaciji 5. Festivala židovskog filma u Zagrebu, a druženje i obrazovni program za djecu i mlade, nazvan Edukacijska jutra, održan je uz potporu Grada Osijeka. Tom prigodom u Cineplexxu je prikazan potresni dugometražni dokumentarni film „Unutar Hanina kovčega”. „Cilj ovoga programa, koji ima preporuku Ministarstva znanosti i obrazovanja, jest približiti mladima tragediju holokausta na njima razumljiv način te prenijeti osnovne ideje Festivala: promicanje tolerancije, čovjekoljublja i prihvaćanja različitosti”, istaknula je Nataša Popović, direktorica festivala. Njegov počasni predsjednik Lustig pak učenicima je nakon filma održao predavanje o toleranciji i holokaustu u II. svjetskom ratu, koji je i sam preživio, te odgovarao na učenička pitanja.T.Levak

8. RUJNA 2011. 16:39h

Branko Lustig u Međimurju govorio o holokaustu: Ne ponovilo se

Tekst

Druga Festivala židovskog filma organizirala je u Čakovcu obrazovni program pod nazivom "Edukacijsko jutro". Cilj je približiti mladima tragediju holokausta na njima razumljiv način i prenijeti osnovne ideje Festivala, poput promicanja tolerancije, čovjekoljublja i prihvaćanja različitosti.

Nakon projekcije dugometražnog filma „Unutar Hanina kovčega“, oskarovac Branko Lustig, koji je i sam preživio Holokaust, održao je predavanje i odgovarao na pitanja učenika.

"Edukacijsko jutro" preporučilo je Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta, a Međimurska županija zajedno s gradom Čakovcem osigurala je dvoranu i pokrila ostale troškove poput karata za učenike. Uključeno je 500-tinjak učenika.

- Strahote Drugog svjetskog rata i smrt šest milijuna Židova ne smiju se zaboraviti. Na holokaust treba stalno podsjećati kako se nikad nešto slično ne bi ponovilo - rekao je Andrej Pal, predsjednik Židovske općine Čakovce.

Posjet Festivalu židovskog filma Zagreb
Autor: Vesna Majdandžić, 27.05.2011

Učenici članovi naše filmske skupine posjetili su 26. svibnja Festival židovskog filma Zagreb u okviru projekta poučavanja mladih o Holokaustu nazvan "Edukacijska jutra" i pritom upoznali slavnog hrvatskog producenta Branka Lustiga. Sudjelovanje na Festivalu omogućeno je zahvaljujući UNHCR-u.

5. Festival židovskog filma održava se od 22. do 28. svibnja u Zagrebu, a u okviru Festivala organizirana su obrazovna jutra kojih je cilj upozoriti mlade na Holokaust, kako se slična zla ne bi ponovila, i potaknuti na stvaranje boljeg, tolerantnijeg i ugodnijeg svijeta, uz bogatstvo različitosti.

Zahvaljujući UNHCR-u (zagrebačkom i sisačkom uredu) naši filmšiši, kao i učenici iz Osnovne škole Davorina Trstenjaka iz Hrvatske Kostajnice i Osnovne škole Katarina Zrinska Međučani, imali su priliku prisustvovati edukacijskom jutru koje je osmislio poznati producent i dvostruki dobitnik nagrade Oscar Branko Lustig. U okviru predavanja gospodina Lustiga prikazan je film Unutar Hanina kovčega, dirljiva priča o dvoje djece koji su odrasli za vrijeme Drugoga svjetskog rata u tadašnjoj Čehoslovačkoj i strašnim iskustvima kroz koja su prošli samo zato što su rođeni kao Židovi.

Učenike i učitelje voditelj filmskih skupina posebno je pozdravio g. Terence Pike, predstavnik UNHCR-a u Republici Hrvatskoj. G. Branko Lustig upozorio je učenike na važnost tolerancije i mrimoga suživota među pripadnicima različitih nacionalnosti i religija. Ovakav način učenja o Holokaustu i promišljanja o toleranciji danas u našim sredinama ostavili su izuzetan dojam na sudionike predavanja, a multikulturalnost, humanost, poštovanje i razumijevanje različitosti dobili su novu dimenziju u dječjim shvaćanju društvenih odnosa.

Učimo o filmskom stvaralaštvu od najboljih
Autor: Vesna Majdandžić, 29.09.2011

28. rujna 2011. godine bili smo u OŠ Katarina Zrinska Mečenčani na edukaciji koju je vodio gospodin **Branko Lustig**, dobitnik filmskih nagrada Oscar i Zlatni Globus. Edukaciju o toleranciji, izradi scenarija i osnovama snimanja organizirali su UNHCR i Zagreb Jewish Film Festival.

Učenici iz tri škole (OŠ Katarina Zrinska Mečenčani, OŠ Davorina Trstenjaka Hrvatska Kostajnica i OŠ Dvor) s velikim zanimanjem pratili su izlaganje gospodina Terencea Pikea, predstavnika UNHCR-a u Hrvatskoj i gospodina Branka Lustiga, poznatog hrvatskog producenta. Na vrlo slikovit i djeci razumljiv način, prenesena je poruka o toleranciji, suživotu, opraštanju i dijalogu različitosti.

Edukacijsko jutro o holokaustu

Proslavljeni hrvatski filmski producent **Branko Lustig**, dobitnik Oscara za filmove "Gladijator" i "Schindlerova lista", 8. lipnja je u Kinu Gorica predstavio velikogoričkim osnovnoškolcima film "Dječak u prugastoj pidžami" te ispričao svoju životnu priču o djetinjstvu u nacističkim logorima.

Edukacijsko jutro o holokaustu nastalo je u suradnji Grada Velike Gorice i Udruge Festival suvremenog židovskog filma u Zagrebu koja je u svibnju uspješno organizirala četvrti po redu istoimeni festival pod predsjedanjem Branka Lustiga.

78-godišnji producent punoj dvorani Gorica ispričao je svoju, pravu filmsku, priču o odvajanju od obitelji u Osijeu, teškom djetinjstvu u logorima smrti, neljudskim uvjetima prisilnog rada u rudnicima (kao 13-godišnjak), ali i o dobrim ljudima koji su ga nekoliko puta spasili od neizbježne smrti i konačno ponovno spojili s majkom nakon oslobađanja. Priča je zaokupila misli svih u dvorani Gorica koji o ovim strahotama vjerojatno ne znaju mnogo, a sada su je čuli od svjedoka teškog vremena.

GT Glasnik Turopolja, br

ZA UČENIKE

Edukacijsko jutro o holokaustu u Velikoj Gorici

Edukacijsko jutro predviđa projekciju filma Dječak u prugastoj pidžami, a nakon filma učenicima će se obratiti Oscarovac Branko Lustig

Festival predvodi gospodin Branko Lustig, dvostruki dobitnik prestižne filmske nagrade Oscar
Photo Jurica Galoić / Pibceli

Članak

Autor: **Gorica.hr**

Objavljeno: 07.06.2010. 13:27h

U dogovoru s Udrugom Festival suvremenog židovskog filma Zagreb, Upravni odjel za društvene djelatnosti, školstvo i predškolski odgoj Grada Velike Gorice organizirat će Edukacijsko jutro o holokaustu za učenike osnovnih škola.

Edukacijsko jutro predviđa projekciju filma Dječak u prugastoj pidžami, a nakon filma učenicima će se obratiti Oscarom nagrađeni producent Branko Lustig, koji će na zanimljiv i prilagođen način govoriti o svojem dječjem iskustvu u koncentracijskim logorima.

Ukupno vrijeme predviđeno za edukaciju je 120 minuta.

Edukacijsko jutro održat će se u utorak, 8. lipnja 2010. g. s početkom u 10 sati u Pučkom otvorenom učilištu Velika Gorica (kino dvorana Gorica, Zagrebačka 37).

Branko Lustig u Varaždinu

Treba oprostiti, ali ne smije se zaboraviti

Obj. 01.10.2010 07:24:39

Poznati hrvatski producent i oskarovac Branko Lustig jučer je posjetio Varaždin s kćeri Sarom kako bi s osnovnoškolcima podijelio svoje iskustvo Holokausta. Prije susreta s osmim razredima osnovnih škola i projekcije filma "Dječak u prugastoj pidžami" u Kinu "Gaj", susreo se i s gradonačelnikom Ivanom Čehokom.

- Djeca moraju znati o Holokaustu, jer svaki koji ne zna o njemu, može dozvoliti da se Holokaust ponovi. Da se ne bi više ponovilo, ljudi moraju znati povijest. Zato ih treba učiti u školi, a ako ne uče dovoljno u školi, ja ću nastojati da dokle živim kažem kako sam ja proživio i što je Holokaust – rekao je Branko Lustig koji je istakao kako se u Varaždinu osjeća kao kod kuće. Godine 1941. sa svojom je obitelji živio u Čakovcu, gdje su bili godinu-dvije, a zatim bili odvedeni u koncentracijski logor.

Poslije 2. svjetskog rata vraća se u Čakovec, a zatim odlazi u Zagreb te kasnije ostvaruje uspješnu karijeru filmskog producenta. Pričajući o svojem iskustvu, ističe kako djeca moraju naučiti više o toleranciji. - Mislim da se sva djeca ovoga svijeta moraju educirati o toleranciji jer samo s tolerancijom mi danas možemo opstati u ovome svijetu. Mir u svijetu može opstati samo ako se ljudi međusobno toleriraju. I to djeca moraju početi učiti već od malih nogu – rekao je Lustig te dodao:

- Ništa se ne smije prešutjeti. Ništa ne smijemo zaboraviti, svega se moramo sjećati, ali moramo imati široko srce i nastojati da oprostimo. Ja sam bio u logoru dosta dugo i meni su pobili cijelu familiju iz Čakovca koju sam imao, ali ja sam im oprostio. Jer ako ne oprostiš, uvijek će u tebi tinjati neki bijes, a tako ne možeš živjeti. I zato treba oprostiti, ali se ne smije zaboraviti.

FILM | *Ususret 3. festivalu suvremenog židovskog filma*

Edukacijski program za mlade

Potaknuti izvrsnim prijamom publike na dosadašnjim festivalima, te uz preporuku Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa RH, 3. festival suvremenog židovskog filma (JFF) u suradnji s Continental filmom, organizira edukaciju o holokaustu za učenike osnovnih i srednjih škola projekcijom igranoga filma *Dječak u prugastoj pidžami*, te studente prikazivanjem zanimljivoga dokumentarca *Moramo se sjećati*.

Film *Dječak u prugastoj pidžami* (*The Boy in the Striped Pajamas*), redatelja Marka Hermana, snimljen u produkciji Walt Disney studija bit će prikazan 14. svibnja 2009., u 15 sati, u kinu Movieplex, u *Centru Kaptol*. Radnja filma smještena je u vrijeme Drugoga svjetskog rata i ispričana s gledišta osmogodišnjeg dječaka Brune, sina zapovjednika logora. Njegovo zabranjeno prijateljstvo sa židovskim dječakom s druge strane logorske žice imat će neočekivane posljedice...

Nakon projekcije filma slijedi kraće predavanje Branka Lustiga, predsjednika Festivala, o svom dječjem iskustvu u najzloglasnijim nacističkim logorima i razgovor s publikom.

Zagreb će putem JFF-a biti domaćin međunarodne premijere u SAD-u zapaženoga dokumentarnoga filma *Moramo se sjećati* (*We must remember*). Snimilo ga je šesnaestero američkih srednjoškolaca koje je projekt iz nastave povijesti zainteresirao za učenje o holokaustu, a njegova projekcija je 25. svibnja 2008., u 12 sati, u kinu Europa. Mladi su filmaši dokumentirali ovo mračno razdoblje prošlog stoljeća snimajući mjesta strašnih zločina - logore Dachau, Auschwitz i Birkenau, te svjedočanstva onih koji su preživjeli holokaust i američkih veterana Drugoga svjetskog rata koji su oslobođili logor Dachau. Dodatnu snagu daju mu iskustva učenika za vrijeme putovanja i

razgovori s njemačkim vršnjacima o tomu što se dogodilo za vrijeme holokausta. Film je premijerno prikazan na Jewish Film Festivalu u San Diegu u veljači ove godine, a potom su ga škole u San Diegu i na Floridi, potaknute njegovom neposrednošću i snagom izričaja, uključile u nastavu o holokaustu!

Nakon filma bit će upriličen razgovor publike s autorima filma: studentima, producentom i redateljem, koji samo za ovu prigodu i o svome trošku dolaze iz SAD-a!

(M. P.)

Treći festival židovskog filma

Objavljeno: Sub, 30. 05. 2009. 13:46

UČENJE O RAZUMIJEVANJU I TOLERANCIJI

PHOTO: FZF

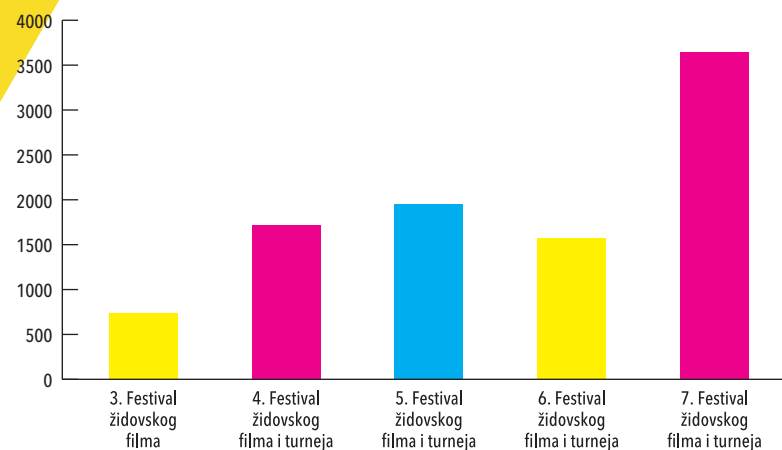
U nekadašnjem bioskopu Balkan, danas Europa od 24.5. do 28. 5. 2009. godine prikazano je 28 filmova svjetske i hrvatske produkcije, a sve to povodom Festivala židovskog filma. Radi se o filmovima koji, na žalost, nisu dostupni redovnoj bioskopskoj distribuciji na našim prostorima. Odabir je napravljen od oko 90 ponuđenih filmova

Piše: Damir Nemir Janeček

Zajednička umjetnička ideja cjelokupnog programa ovogodišnjeg festivala bila je sudbina onog najkrhkijeg, najnevinnijeg i najvrijednijeg, koji najviše strada u ratu, dakle sudbina djece u ratu bez obzira na vjeru, rasu, boju kože... Kroz festival se širila svijest o razumijevanju i toleranciji. Cijela ova ideja je sprovedena u djelo pod palicom gospodina **Branka Lustiga**, višestrukog oskarovca i predsjednika festivala. I on sam je u djetinjstvu prošao pakao koncentracijskih logora. Na festivalu je o tome razgovarao s učenicima srednjih i osnovnih škola. Lustig povodom osnovne ideje ovogodišnjeg festivala kaže: „Ne radi se samo o tome da svi moraju znati za holokaust već o tome što svi mi možemo naučiti od holokausta. Djecu i mlade moramo odgojiti tako da se ne ponove slične tragedije, ali teško im je reći da se neće ponoviti kad se već ponavlja“. rekao je Lustig i dodao „Šokiran sam što je televizija u nedavnom prijenosu s komemoracije na Bleiburgu prikazivala ljude s ustaškim simbolima, među kojima su bila čak i djeca s kapama sa slovom 'U.'“ Gospodin Branko i njegov tim su se potrudili i odradili svoj posao. A odmah nakon festivala već 30. svibnja na glavnom zagrebačkom trgu veliki koncert ima pjevač čije je umjetničko ime marka puške (*Thompson op. a.*) i koji javno propagira ustaštvo. I šta više onda reći?

Broj učenika i studenata koji su prisustvovali Edukacijskim jutrima

Dirljivi komentari učenika i profesora (koji opisuju ovaj program vrlo informativnim, dinamičnim i interesantnim) te njihove pohvale potvrđuju nam da smo s projektom Edukacijskih jutara na pravom putu te nas obvezuju da u budućnosti nastavimo s organizacijom toga

programa za djecu i mlade.

Odlučni smo u namjeri da i dalje promičemo toleranciju, multikulturalnost i pluralizam te se borimo protiv predrasuda i diskriminacije.

Do prosinca 2013.,
Edukacijska jutra
i turneju
Edukacijskih jutara
podržali su:

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta

Gradski ured za obrazovanje,
kulturu i sport Zagreb

Agencija za odgoj i obrazovanje
Education and Teacher Training Agency

Ministarstvo socijalne politike i mladih

AIC FOUNDATION INC.

Mirko Ilić Corp.

bruketa&žinić om

Monotype

Grad Osijek

VARAŽDIN

Međimurska županija

Grad Zadar

Grad Velika Gorica

Grad Knin

VARAŽDINSKA
ŽUPANIJA

Grad Vukovar

Grad Novi Marof

Grad Šibenik

Impresum

organizator

Festival suvremenog židovskog filma Zagreb
Vojnovićeva 15, 10 000 Zagreb, Hrvatska

OIB: 04338763558

Tel/Fax: + 385 1 48 136 58

www.jff-zagreb.hr

info@jff-zagreb.hr

predsjednik Festivala

Branko Lustig

direktorica Festivala

Nataša Popović

voditelj obrazovnog programa

Luka Rinčić

accounting manager

Ana Domaš

oblikovanje logotipa Festivala

Mirko Ilić

grafički dizajn knjižice

Bruketa&Žinić OM

prijelom knjižice i priprema za tisak

Kristina Slunjski Rajak

font ustupio

Monotype GmbH

suradnica na stručnom osposobljavanju

Helena Šantić

pokrovitelji Festivala

Festival tolerancije Zagreb: Grad Zagreb

Festival tolerancije Rijeka: Grad Rijeka

partner Festivala

Festival tolerancije Sarajevo: Jevrejsko kulturno-
prosvjetno i humanitarno društvo „La Benevolencija“

Zahvaljujemo svim dragim i brojnim volonterima
i pojedincima koji su prepoznali važnost projekta
Edukacijskih jutara te nesebično uložili svoje vrijeme
i sposobnosti u njegovu uspješnu realizaciju.

